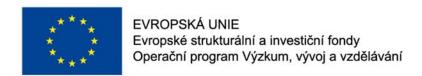
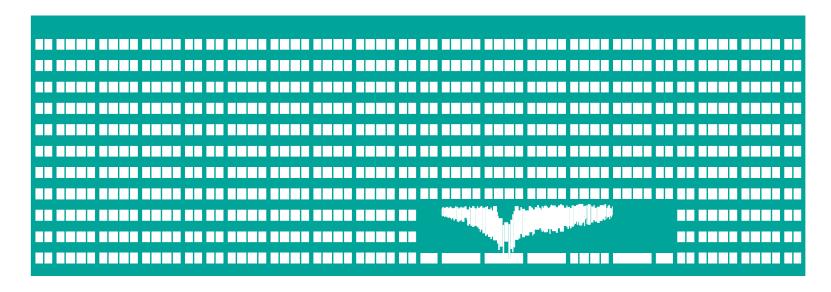
VŠB TECHNICKÁ |||| UNIVERZITA OSTRAVA

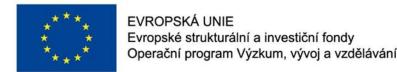
VSB TECHNICAL | | UNIVERSITY OF OSTRAVA

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava Technika pro budoucnost 2.0 reg.č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_058/0010212

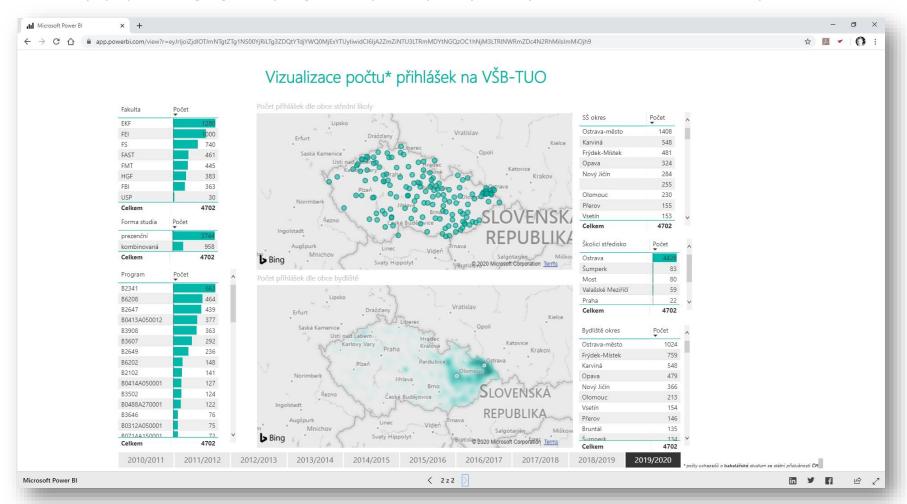

Vítězslav Novák

Ekonomická fakulta, VŠB-TUO vitezslav.novak@vsb.cz

Ukázka sestavy Power BI

https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiZjdlOTJmNTgtZTg1NS00YjRiLTg3ZDQtYTdjYWQ0MjExYTUyliwidCl6ljA2ZmZiNTU3LTRmMDYtNGQzOC1hNjM3LTRlNWRmZDc4N2RhMilsImMiOjh9

Osnova

- 1. Proces tvorby webové prezentace od importu dat po publikaci na web.
- 2. Vizualizace dat v Power BI.
- 3. Filtrování dat a další souvislosti.
- 4. Úvod do jazyka Data Analysis Expressions (DAX).
- 5. Importy a transformace dat v Power Query.

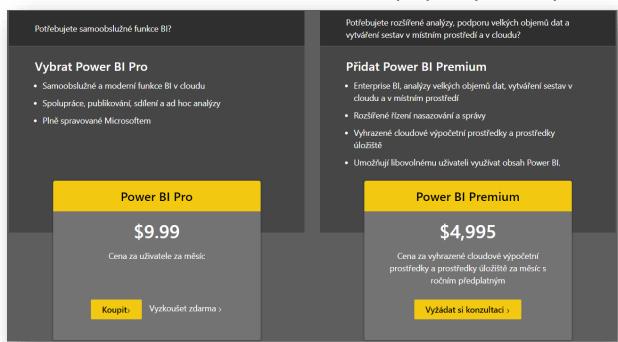
Co je Power Bl

• **Power BI Desktop** stáhněte zdarma z https://www.microsoft.com/cs-CZ/download/details.aspx?id=58494.

• **Power BI** je business intelligence cloudová analytická služba společnosti Microsoft známá jako "**Power BI Service**" spolu s desktopovým prostředím zvaným "**Power BI Desktop**". Jeho cílem je poskytnout interaktivní vizualizace a funkce business intelligence s dostatečně jednoduchým rozhraním, aby mohli koncoví uživatelé vytvářet své vlastní sestavy a dashboardy. Nabízí možnosti datového skladu, včetně přípravy dat, vyhledávání

dat a interaktivních dashboardů.

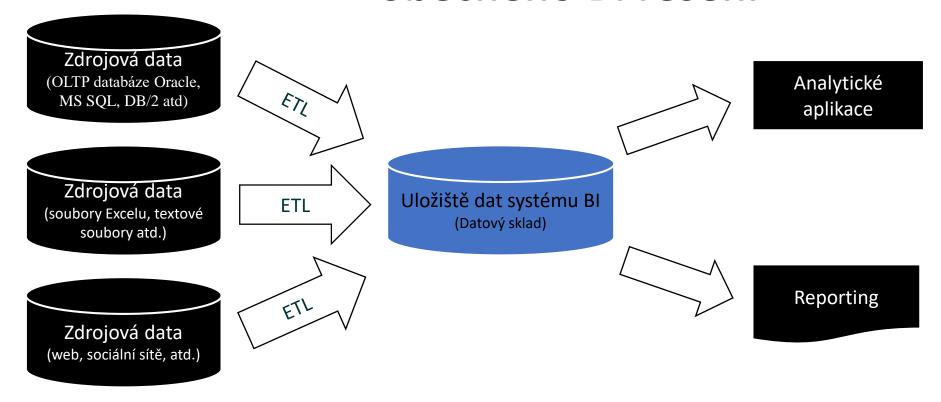
- Omezení Power BI:
 - max. 1 999 999 997 řádků v datové sadě,
 - max. 16 000 sloupců v datové sadě (více umožňuje Power BI Premium),
 - max. 1 GB pro PBIX soubor.

EKONOMICKÁ FAKULTA KATEDRA APLIKOVANÉ INFORMATIKY

Zjednodušená architektura obecného BI řešení

Zjednodušená architektura Power BI řešení

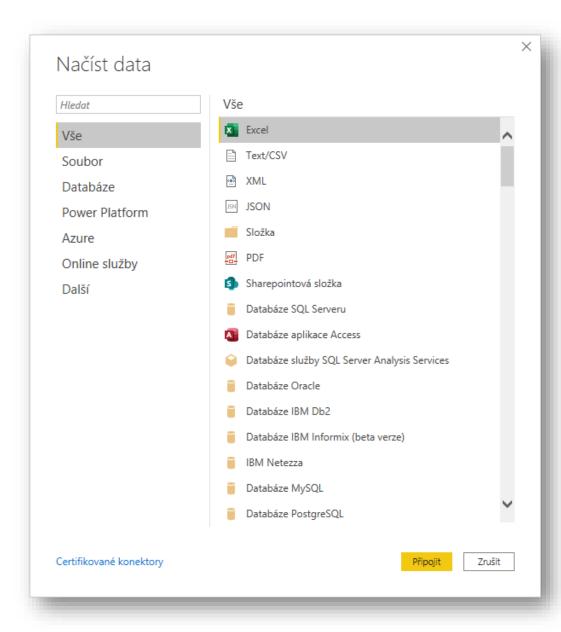

Zdroje dat Power Query

- Excelový soubor (list, pojmenovaná oblast, strukturovaná tabulka)
- Webová stránka
- Soubor XML
- Textový soubor nebo soubor CSV
- Složka
- Databáze SQL Server
- Microsoft Azure Databáze SQL
- Databáze Access
- Databáze Oracle
- Databáze IBM DB2
- Databáze MySQL

- Databáze PostgreSQL
- Databáze Sybase
- Databáze Teradata
- Seznam SharePointu
- Informační kanál OData
- Microsoft Azure Marketplace
- Soubor systému Hadoop (HDFS)
- Microsoft Azure HDInsight
- Microsoft Azure Úložiště tabulky
- Active Directory
- Microsoft Exchange
- Facebook
- a další

Počet na skladě Produkt Jablko Hruška 10 78 Banán Meloun 50 100 Kiwi 10 35 Mango 45 Hroznové víno

Zdroj: https://exceltown.com/navody/power-bi/co-je-co-v-power-bi-zakladni-pojmy/vertipaq,

Nástroje používané v Power Bl

- **Power Query** je technologie datového připojení, která umožňuje zjišťovat, připojovat, kombinovat a upřesňovat zdroje dat podle potřeb analýzy. Power Query je dostupné v aplikaci Excel a Power BI Desktop.
 - Power Query využívá M jazyk.
 - Data jsou importována do VertiPaq databáze Power BI (některé zdroje data umožňují tzv. Direct Query data zůstávají v původním zdroji dat a dotazy Power BI jsou překládány do nativního dotazovacího jazyka daného zdroje dat, např. SQL, z výkonnostních důvodů není doporučeno).
- VertiPaq je in-memory sloupcová databáze.
 - In-memory všechna data jsou uložena v RAM.
 - Sloupcová databáze databáze organizovaná tak, aby byla optimalizována pro vertikální skenování. Každý sloupec tabulky má svou vlastní datovou strukturu a je uložen odděleně od ostatních sloupců. Při takovéto struktuře dat je výpočet součtu hodnot v jednotlivých sloupcích mnohem snazší. Při jediném skenování sloupcové databáze získáte pouze užitečná čísla (za celý sloupec) a můžete je rychle agregovat bez nutnosti načítání a ignorování dat z ostatních sloupců (jak je to nutné u SQL databází). V případě podmínky na neagregovaném sloupci se pamatují čísla řádků splňující podmínku a pak k agregaci dojde jen u těchto řádků.
 - VertiPaq pro dotazování využívá jazyk DAX (viz později).
- V Power BI se lze setkat také s jazyky R a Python slouží zejména k tvorbě visuálů.

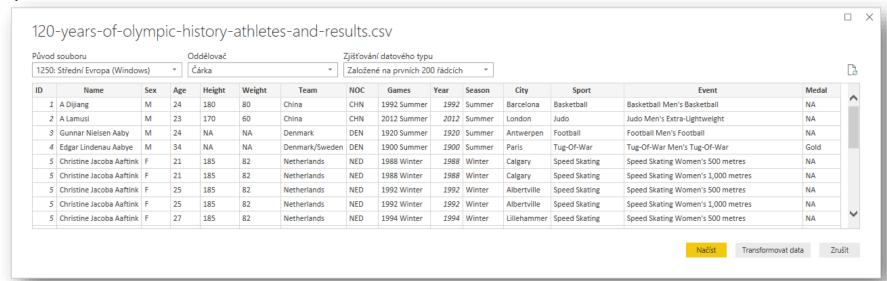

Proces tvorby webové prezentace od importu dat po publikaci na web

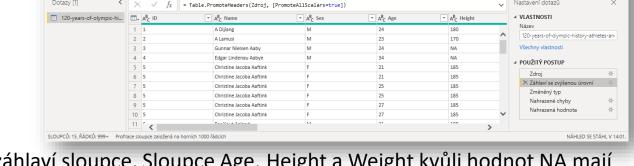
athlete_events.csv

Příklad - olympijské hry Data jsou z https://www.kaggle.com/datasets

- Připravte si CSV soubory ze 120-years-of-olympic-history-athletes-and-results.zip. Použijeme pouze soubor athlete_events.csv.
- Pro načtení dat do Power BI Desktop použijte Domů Získat data Text CSV. Protože data obsahují v číselných sloupcích textové údaje, je nutné je nejdříve transformovat. Proto dialog pro import potvrďte tlačítkem Transformovat data (data budou načtena do Power Query). Tlačítko Načíst slouží pro načtení dat do Power BI Desktop bez úprav.

Práce v Power Query

- Správnost datových typů sloupců je možné si ověřit ikonkou v záhlaví sloupce. Sloupce Age, Height a Weight kvůli hodnot NA mají špatný typ sloupce. Je nutné je převést na datový typ Celé číslo.
 - Označte sloupce Age, Height a Weight.
 - Zvolte **Transformace Datový typ Celé číslo**. Pokud budete dotázáni, nahraďte již existující převod typů.
- Z hodnot NA převodem na celé číslo vznikla chyba. Je nutné ji nahradit za neexistující údaj (null).
 - Označte sloupce Age, Height a Weight.
 - Zvolte Transformace Nahradit hodnoty Nahradit chyby. Jako hodnotu zadejte výraz "null" (všechna písmena malá).
- Sloupec Medal je sice typově správný, ale hodnoty NA je i zde vhodné nahradit za null.
 - Označte sloupec Medal.
 - Zvolte **Transformace Nahradit hodnoty Nahradit hodnoty**. Jako Hledanou hodnotu zadejte výraz "NA", Nahradit hodnotou zadejte "null" (všechna písmena malá).
- Transformaci dat potvrdíte pomocí **Domů Zavřít a použít**. Data budou načtena do Power BI.
- Pokud byste chtěli dotaz zpětně upravit, zvolte v Power BI Desktop Domů Transformovat data Transformovat data. V panelu Použitý postup je možné:
 - označením transformace se podívat na data v daném kroku transformace,
 - ikonkou u transformace vpravo transformaci konfigurovat,
 - křížkem u transformaci vlevo transformaci smazat.

Práce v Power BI Desktop

- Uložte si data jako soubor PBIX pomocí Soubor Uložit jako.
- V Power BI existují 3 základní zobrazení (vlevo):
 - Model zobrazuje schematicky všechny tabulky, je možné upravovat relace mezi nimi.
 - Data zobrazuje data vybrané tabulky.
 - Sestava umožňuje tvorbu vizualizací nad vybranou tabulkou.
- Tvorba vizuálů v zobrazení **Sestava**:
 - Zvolte požadovaný vizuál v panelu Vizualizace. Pokud již nějaký vizuál v sestavě existuje, nesmí být vybrán,
 jinak se tento změní na požadovaný.
 - Nakonfigurujte vizuál přetaháním potřebných datových polí do polí vizuálu na záložce Pole panelu Vizualizace.
 - Na záložce Formát panelu Vizualizace je možné vizuál formátovat.

Počet pro: Year 🐰 Města

Příklad - vytvořte 1. stránku sestavy podle obrázku Olympijská města

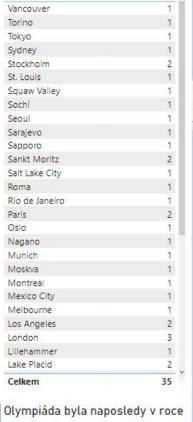
SEVERNÍ

Atlantský

ocean

JIŽNÍ AMERIKA

Tabulka Počet olympijských her v jednotlivých městech

Mapa Jednotlivá olympijská města AUSTRÁLIE

Indický

© 2019 HERE, © 2020 Microsoft Corporation Terms

Karta Poslední rok olympiády v městě

2016

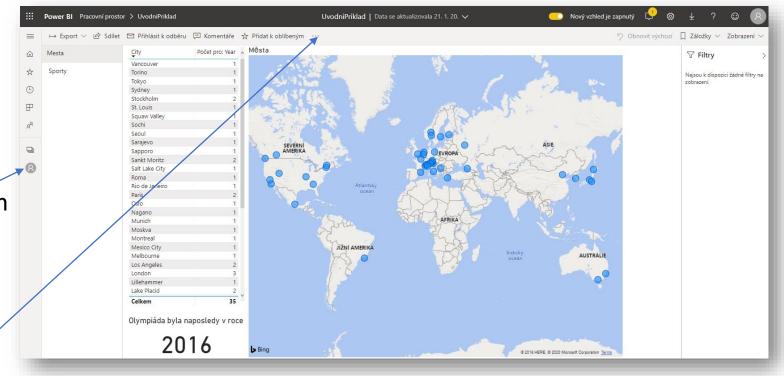
Příklad - vytvořte 2. stránku sestavy podle obrázku Olympijské sporty Matice

Počty medailí za národnosti

Poměr mužů a žen Sport NOC Bronze Gold Silver Celkem Aeronautics AFG ☐ Alpine Skiing AHO Alpinism ALG ☐ Archery ANZ Art Competitions ARG 274 Athletics Výsečový graf ARM □ Badminton AUS 348 1320 Baseball AUT Poměr mužů a žen □ Basketball AZE 25 12 Basque Pelota BAH 11,25 tis. (28,29%) □ Beach Volleyball BAR Biathlon BDI Bobsleigh BEL Boxing BER Canoeing BLR 24 139 Cricket BOH Croquet BOT Sex Cross Country Skiing BRA M Curling BRN Cycling BUL 342 Diving CAN 1352 Equestrianism CIV Fencing CMR Figure Skating COL Football CRC □ Freestyle Skiing CRO 58 149 ☐ Golf 28,53 tis. (71,7196) CUB 164 129 409 Gymnastics CYP ☐ Handball CZE 42 144 ☐ Hockey DEN 177 ☐ Ice Hockey DJI Jeu De Paume DOM ☐ Judo ECU Lacrosse EGY Luge ERI Military Ski Patrol 13295 13372 13116 39783

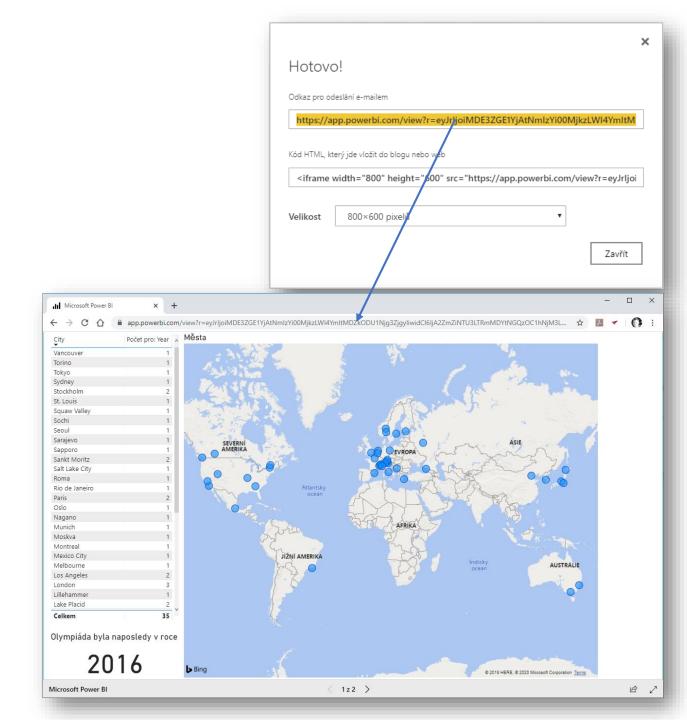
Publikování sestavy do služby Power Bl

- V Power BI Desktop uložte změny.
- Publikujte sestavu do služby Power BI (v cloudu) pomocí **Domů - Publikovat**.
 Vyberte váš pracovní prostor (v základní verzi zdarma je jen jeden Můj pracovní prostor).
- Přihlaste se do služby Power BI a v levém panelu zvolte Pracovní prostor a pak Sestavy.
- Ve službě Power BI lze sestavy také upravovat podobně jako v Power BI Desktop. Pro úpravy zvolte ... - Upravit, pro režim čtení zvolte Zobrazit režim čtení.

Publikování sestavy na web

- Ve službě Power Bl zvolte pro sestavu ... Vložit -Publikovat na webu (veřejně).
- Odkaz na web lze zpětně získat, příp. odstranit pomocí **Nastavení Spravovat kódy pro vložení**.

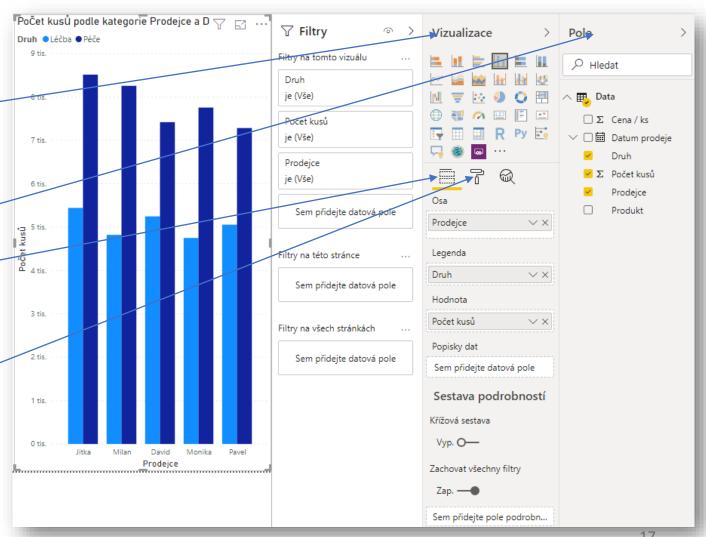

Vizualizace dat v Power Bl

Prodeje.pbix

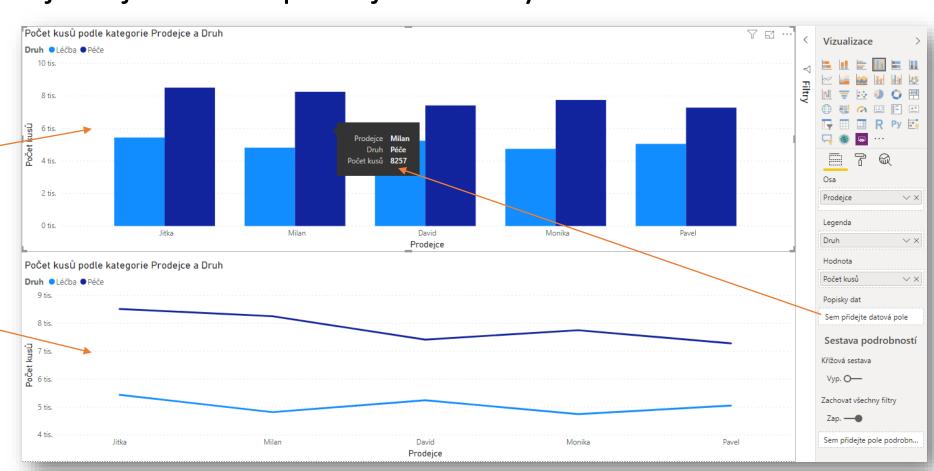
Práce s vizuály v sestavách

- Vizuál se do sestavy vloží klikem na ikonu vizuálu v panelu Vizualizace.
- Pokud byl označen existující vizuál, není klikem na ikonu vizuálu vložen nový vizuál, ale je změněn označený vizuál.
- Vizuál nakonfigurujete přetaháním potřebných polí z panelu Pole do polí panelu Vizualizace, záložka Pole.
- Označený vizuál je možné dále formátovat na panelu Vizualizace, záložka Formát.
- I stránky mají svůj formát (malířský váleček).

Grafy (s poli Osa, Legenda, Hodnota, Popisky dat) Příklad - celkové prodeje za jednotlivé prodejce a druhy zboží

- Skládaný pruhový
- Skládaný sloupcový
- Skupinový pruhový
- Skupinový sloupcový
- 100% skládaný pruhový
- 100% skládaný sloupcový
- Spojnicový
- Plošný
- Skládaný plošný
- Pásový

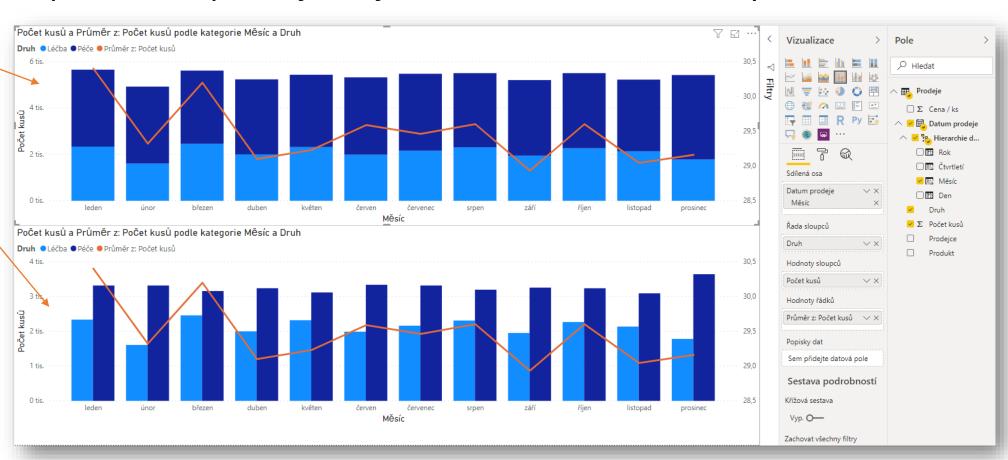

Grafy (s poli Sdílená osa, Řada sloupců, Hodnoty sloupců, Hodnoty řádků, Popisky dat)

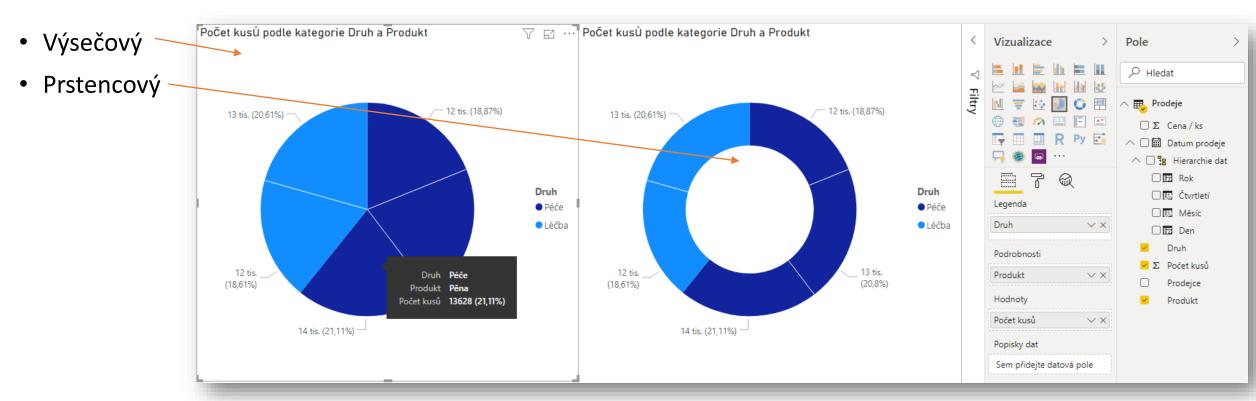
Příklad - celkové a průměrné prodeje za jednotlivé měsíce a druhy zboží

 Spojnicový a skládaný sloupcový

 Spojnicový a skupinový sloupcový

Grafy (s poli Legenda, Podrobnosti, Hodnoty, Popisky dat) Příklad - celkové prodeje jednotlivých druhů zboží s podrobností za produkty

Vodopádový graf Trychtýř

> leden březen

srpen

říjen

červenec

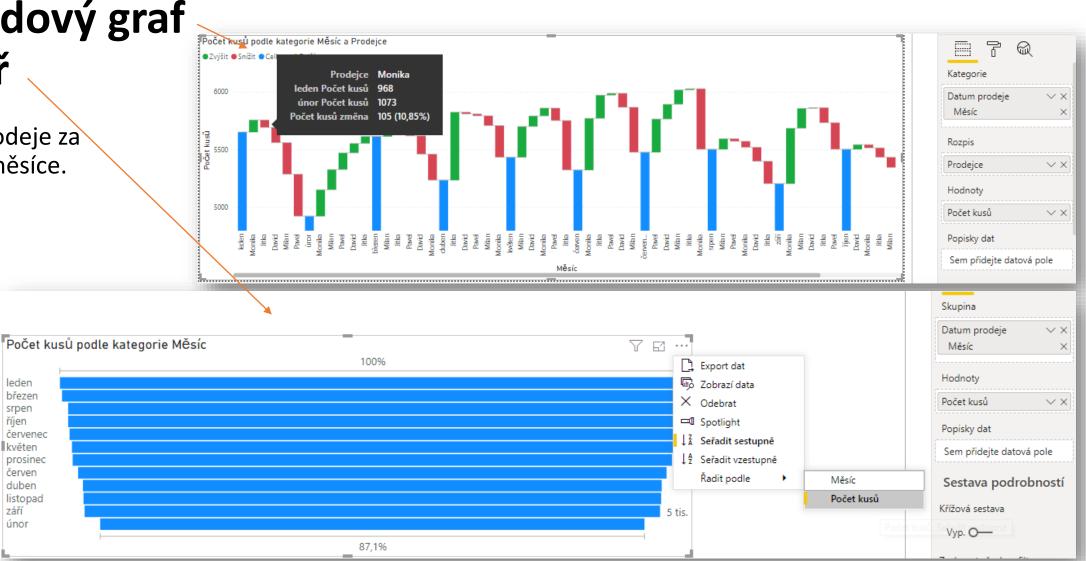
prosinec červen

květen

duben listopad

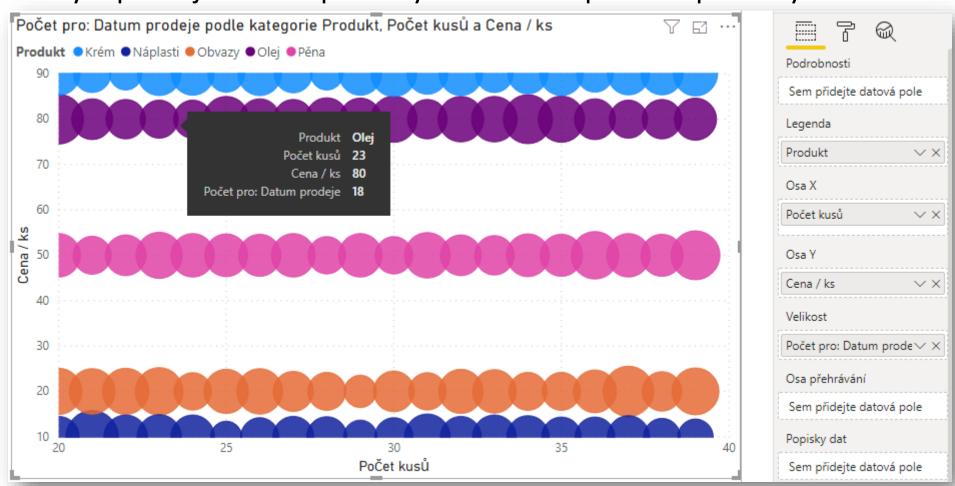
únor

• **Příklad** - prodeje za jednotlivé měsíce.

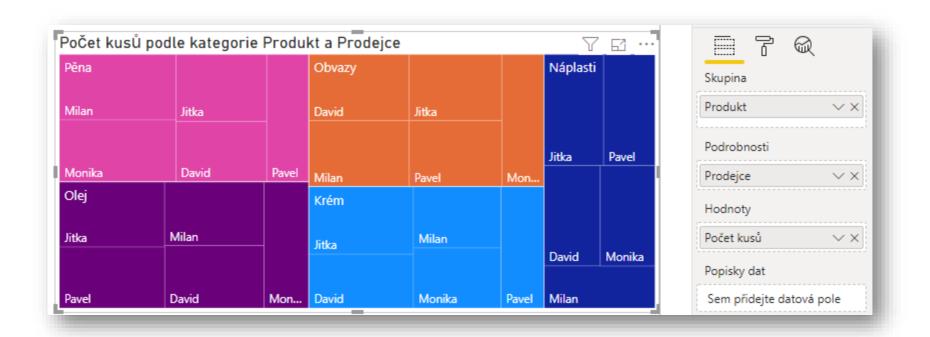
Bodový graf

Příklad - kolik bylo prodejních dnů při daných cenách a počtech prodaných kusů

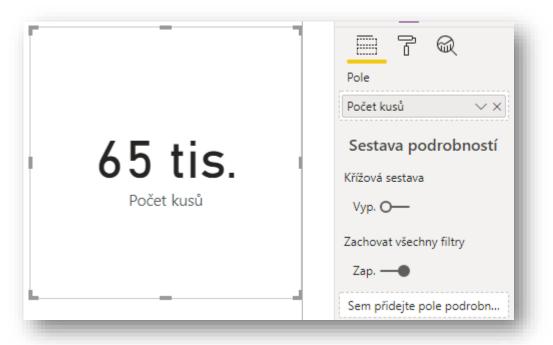

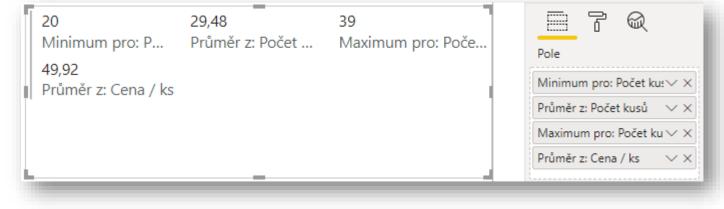
Mapa stromové struktury

Příklad - celkové počty prodaných kusů za jednotlivé druhy zboží a prodejce

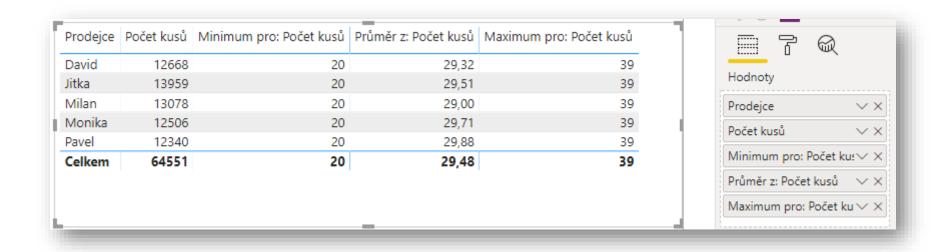
Karta, Karty s více řádky Příklad - údaje o prodejích

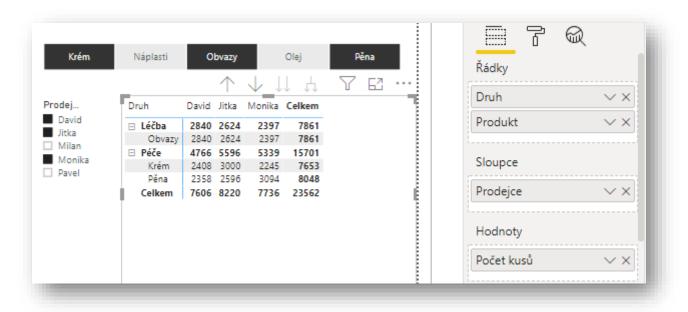
Tabulka

Příklad - vybrané údaje za jednotlivé prodejce

Průřez a Matice (podobné průřezu a KT v Excelu)

Příklad - celkové prodeje za jednotlivé prodejce a produkty

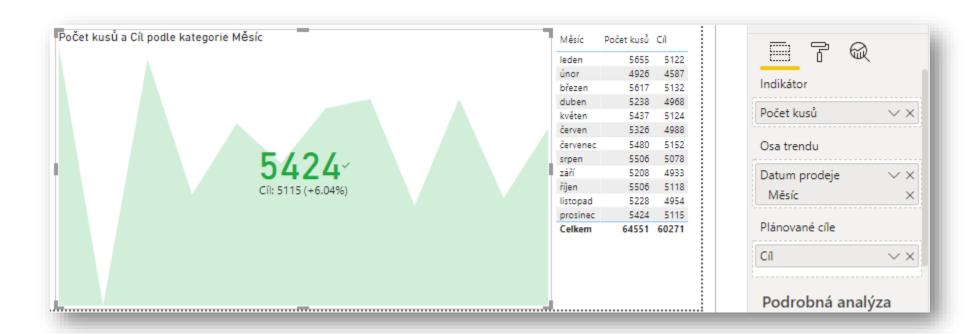

Klíčový ukazatel výkonu

Příklad – plnění prodeje vzhledem k cíli (cíl je pro každý prodej náhodné číslo 25 – 30)

Nejdříve vypočtěte nový sloupec Cíl: v zobrazení Modelování – Nový sloupec

Cil = RANDBETWEEN(25, 30)

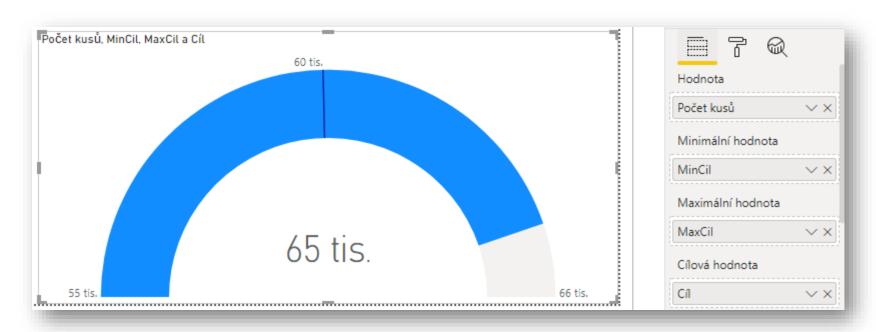
Měřidlo

Příklad – plnění prodeje vzhledem k cíli (cíl je pro každý prodej náhodné číslo 25 – 30, minimální cíl je 25, maximální cíl je 30)

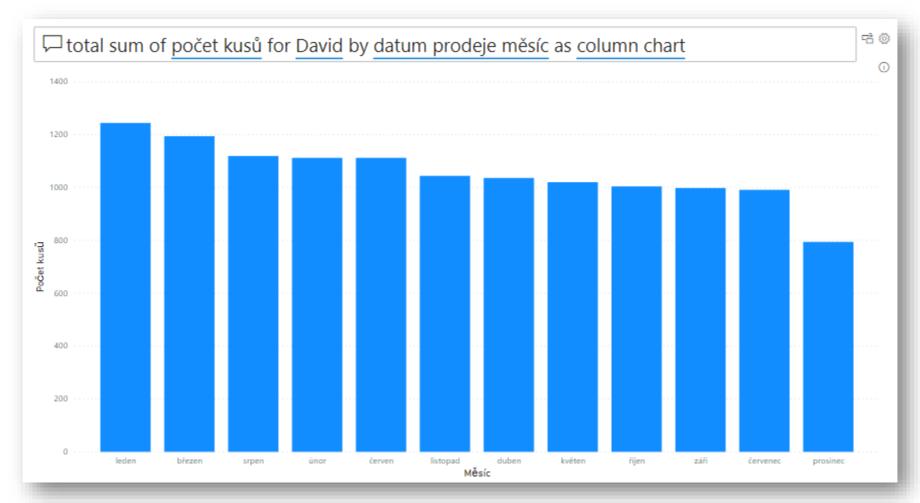
• Nejdříve vypočtěte nové sloupcé MinCíl a MaxCíl: v zobrazení Modelování – Nový sloupec

MinCil = 25

MaxCil = 30

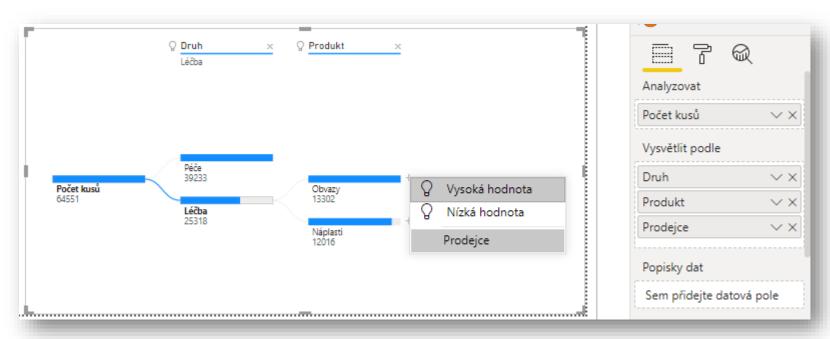

Q&A (vytvoření vizuálu zadáním dotazu v přirozeném jazyce) **Příklad** – celkové prodeje Davida za jednotlivé měsíce

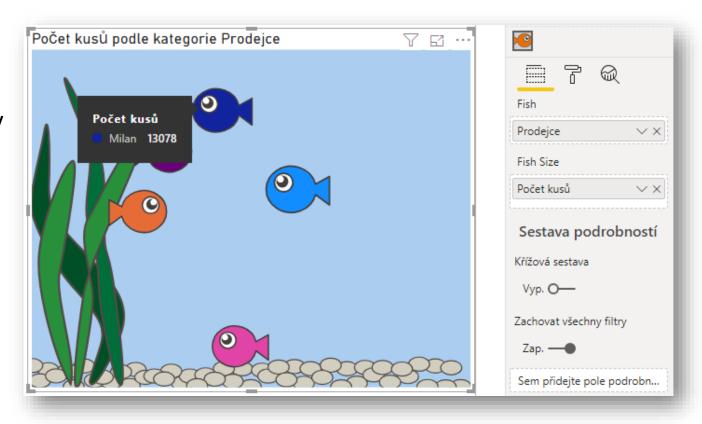
Rozkladový strom (také na kartě Vložit - Rozkladový strom) **Příklad** - rozložené celkové prodeje

- Analyzovat metrika, kterou chcete analyzovat. Musí se jednat o míru nebo agregaci.
- Vysvětlit podle jedna nebo více dimenzí, k jejímž podrobnostem chcete přejít.
- + vedle pole rozložení stromu do další dimenze.
- x nahoře ruší dimenzi

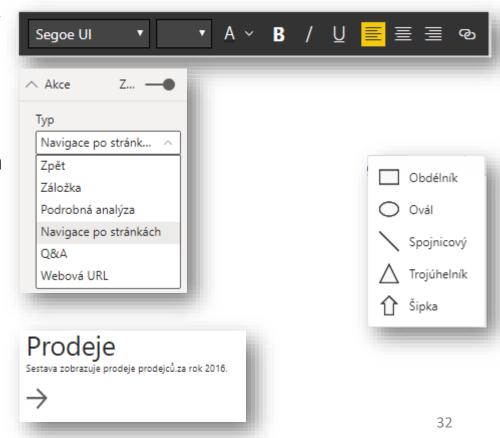
Enlighten Aquarium (vizual z https://appsource.microsoft.com/cs-CZ/) Příklad - celkové prodeje jednotlivých prodejců

- Karta Domů nebo Vložit Další vizuály Z AppSource.
- Lze také stáhnout z <u>https://appsource.microsoft.com/cs-CZ/</u> a pak v Power BI Desktop importovat v panelu Vizualizace klikem na tlačítko Import vlastního vizuálu a zvolte Importovat ze souboru.

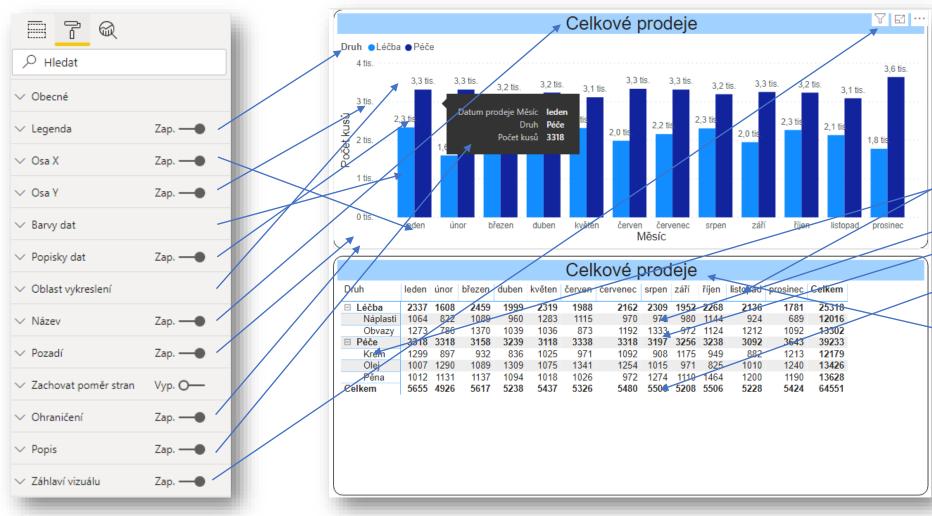

Karta Vložit - skupina Elementy

- Textové pole
 - v režimu editace je k dispozici panel nástrojů pro formátování písma
- Tlačítka
 - některá tlačítka mají přednastavenou akci (např. Zpět), jiným je případně akci nutno nastavit (obecně lze akci nastavit všem tvarům): panel Formát (váleček) - Akce
- Tvary
- Obrázek
- **Příklad** vytvořte novou úvodní stránku s tlačítkem pro přechod na další stránku.

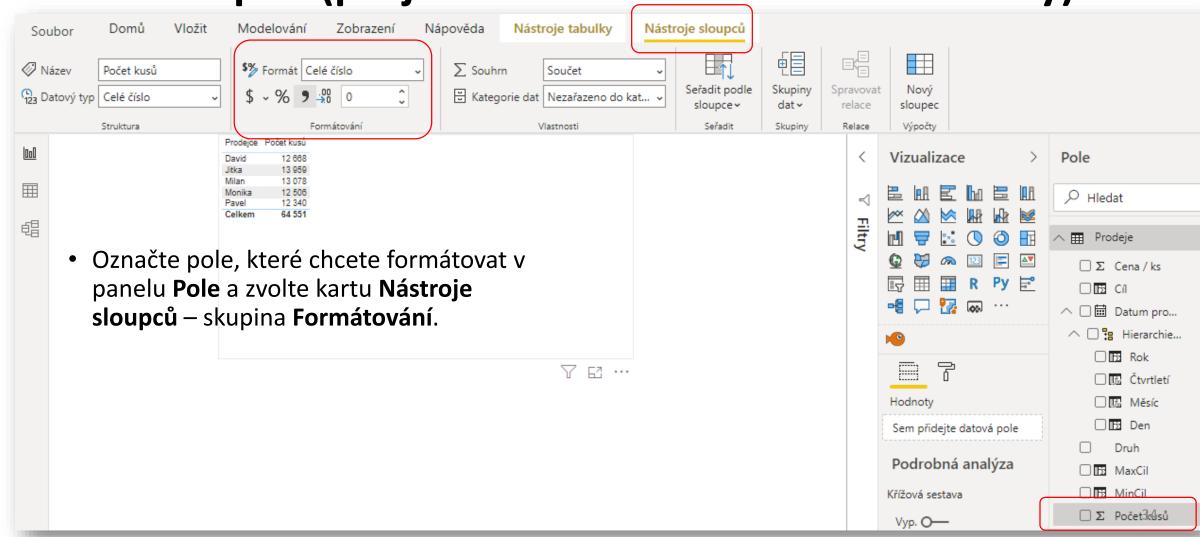

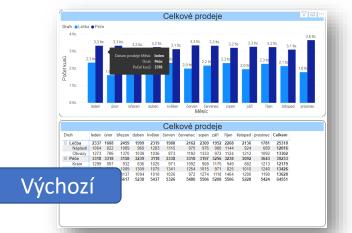
Formátování vizuálů

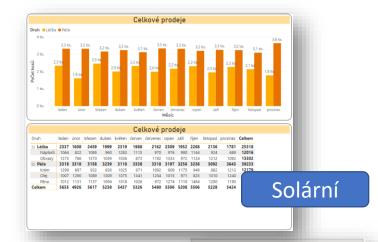

	∠ Hledat	
	∨ Obecné	
	√ Styl	
	∨ Mřížka	
	× Záhlaví sloupců	
_	✓ Záhlaví řádků	
	> Hodnoty	
	✓ Mezisoučty	
	✓ Celkový součet	
	∨ Formátování pole	
	∨ Podmíněné formátování	
	▼ Název	Zap. —
	∨ Pozadí	Zap. —
	✓ Zachovat poměr stran	Vур. О —
	✓ Ohraničení	Vур. О —
	∨ Popis	Vур. О —

Formátování polí (projeví se ve všech vizuálech sestavy)

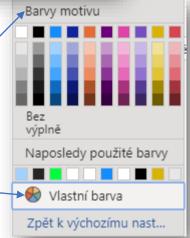

Motivy

- Karta Zobrazení Motivy.
- Motivy Power BI nemají nic společného s motivy MS Office.
- Aby se barvy vizuálu se změnou motivu změnily, je nutné při formátování používat Barvy motivu (a ne Vlastní barvy).
- Fonty se nedělí na Fonty motivu a Vlastní fonty.
- Přizpůsobení motivů je možné pomocí karty Zobrazení Motivy Přizpůsobit aktuální motiv.
 Hodí se ke změně fontu s podporou české diakritiky (nutno přepnout na několika podzáložkách záložky Text).

Druh

□ Léčba

□ Péče

Celkem

Náplasti

Obvazv

Krém

Olej

Pěna

EKONOMICKÁ FAKULTA KATEDRA APLIKOVANÉ INFORMATIKY

Podmíněné formátování

Nastavuje se na záložce **Pole** u daného pole panelu **Vizualizace.**

Příklad - zvýraznit prodeje s více než 1300 ks zeleně a s méně než 900 ks červeně

březen duben

1999

960

1039

3239

1094

2319

1283

1036

3118

1025

1075

5437

2459

1089

3158

932

1089

2337 1608

3318 3318

1064

1273

Celkové prodeje

1988

1115

3338

971

1341

1026

5326

květen červen červenec srpen září

2162 2309

1952 2268

980 1144

972 1124

3256 3238

1175 949

5506 5208 5506

listopad prosinec Celkem

1781

1092

3643

1213

1240

1190

5424

2136

924

1212

3092

1010

1200

5228

25318

12016

13302

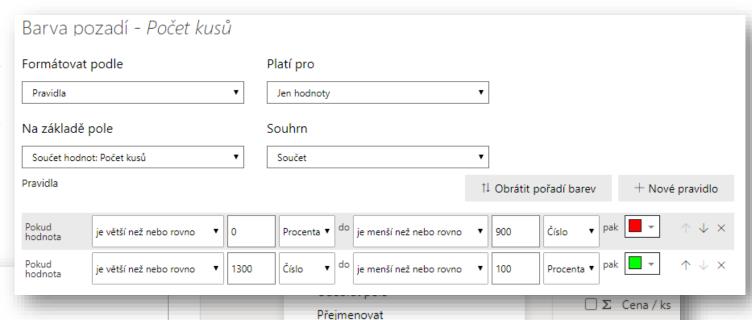
39233

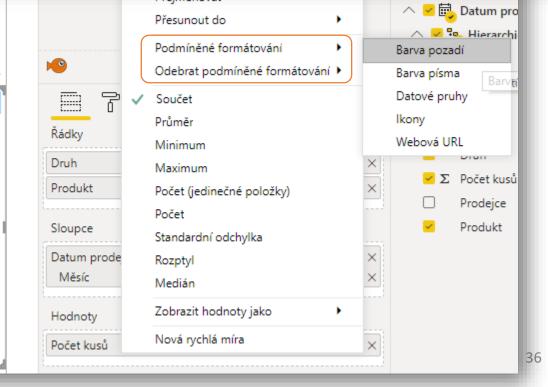
12179

13426

13628

64551

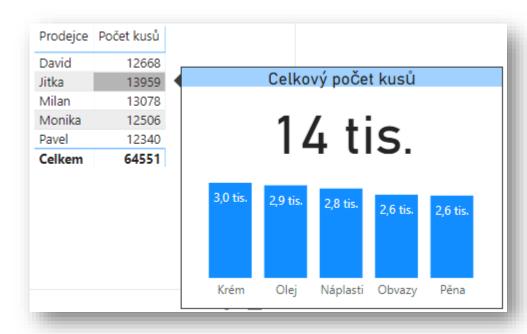

Vlastní popis na základě stránky sestavy

- Vytvořte novou stránku sestavy.
- Ve formátu stránky (váleček) zvolte Velikost stránky Typ -Popis.
- Pro lepší představu o pravé velikosti popisu zvolte kartu
 Zobrazení Zobrazení stránky Skutečná velikost.
- Vložte do stránky potřebné vizuály.
- Ve formátu stránky (váleček) zapněte Informace o stránce -Popis.
- V **polích** stránky do pole **Sem přetáhněte pole popisů** přetáhněte pole tabulky, pro které se má popis zobrazovat (např. Počet kusů).
- Vyzkoušejte, zda se vlastní popis pro daná pole zobrazuje (zkontrolujte, zda má vizuál popisy zapnuty).

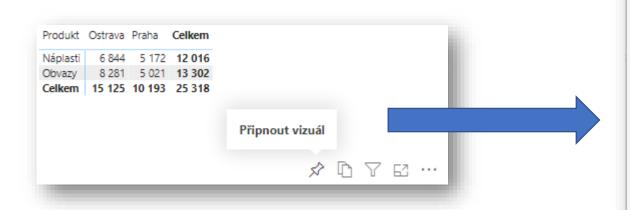

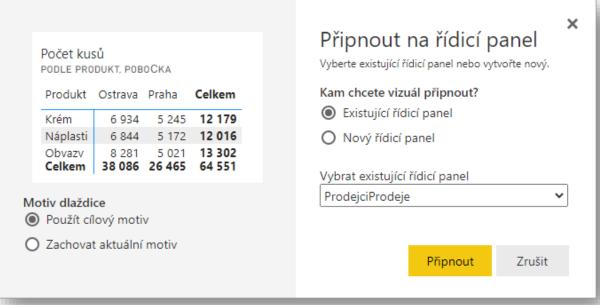

Dashboard

- **Dashboard (řídící panel)** je jedna stránka, na kterou lze vkládat vytvořené vizualizace ve formě dlaždic. Výhodou je mít podstatné vizualizace na jedné stránce, dokonce i z více sestav a datových sad.
- Řídicí panely jsou funkce dostupná **jen ve službě Power BI**. Nelze s nimi pracovat v Power BI Desktopu, ani na webu.
- Vizuály se na dashboard připínají připínáčkem daného vizuálu.
- Klikem na vizuál v dashboardu se dostanete na stránku sestavy, na které je vizuál použit.

• Dashboardy najdete v pracovním prostoru.

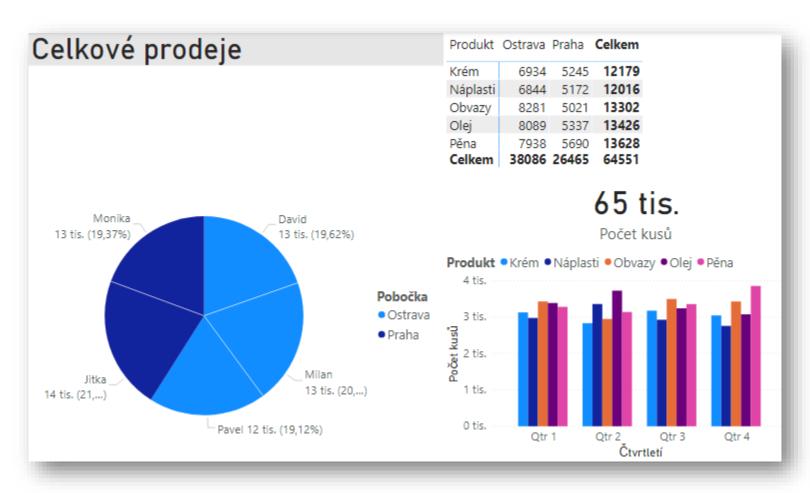

Filtrování dat a další souvislosti

ProdejeProdejci_Filtry.pbix

Příklad - vytvořte stránku sestavy podle vzoru a po té ji duplikujte.

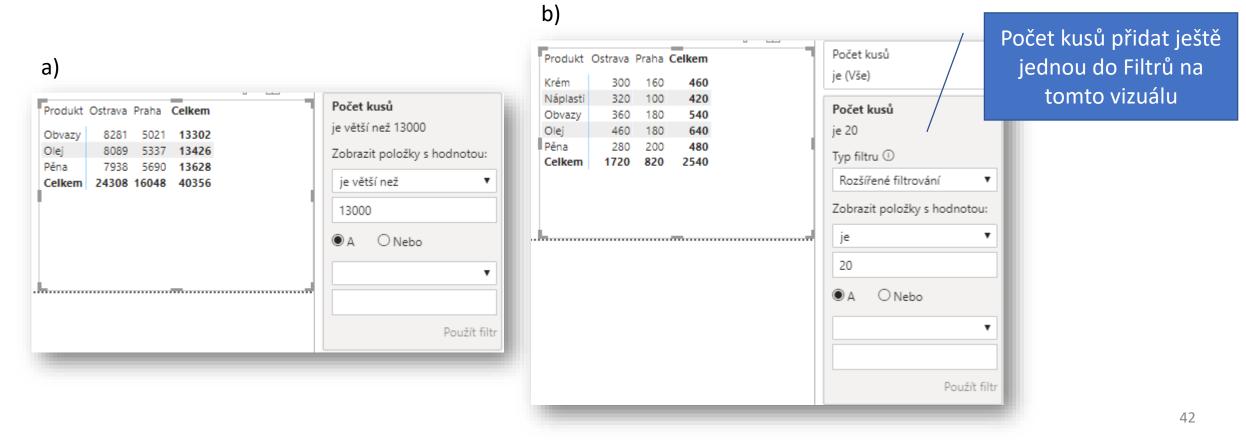

Úrovně filtrů v podokně Filtry (pokud není zobrazeno, pak **Zobrazení – Filtry**)

- Filtry na úrovni vizuálů aplikuje se jen na daný vizuál. Pro filtrování je možné používat pole, které:
 - již vizualizace používá (u polí umístěných v sekci Hodnoty se filtr aplikuje na zvolenou agregaci. Pokud se má filtr aplikovat na vstupní hodnoty, je nutno stejné pole ještě jednou vsunout do prázdného filtrovacího sekce (např. Počet kusů)), nelze je z filtru odstranit.
 - ještě vizualizace nepoužívá, lze je z filtru odstranit.
- Filtry na úrovni stránek aplikuje se na všechny vizuály na dané stránce.
- Filtry na úrovni sestav aplikuje se na všechny vizuály na všech stránkách sestavy.

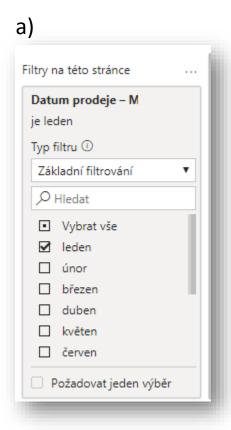

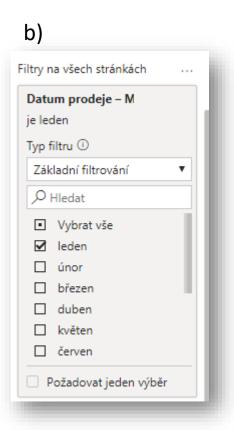
- **Příklad** v matici na 1. stránce zjistěte:
- a) kterých produktů bylo prodáno více než 13 000 ks
- b) kolik produktů se prodalo ve dnech, kdy se prodalo nejméně, tedy 20 ks
- Po vyzkoušení filtry zase odstraňte!

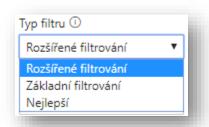
Příklad

- a) na první stránce zobrazte výsledky za leden
- b) na všech stránkách zobrazte výsledky za leden
- Po vyzkoušení filtry zase odstraňte!

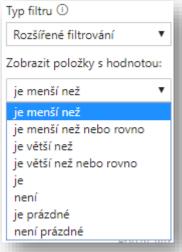

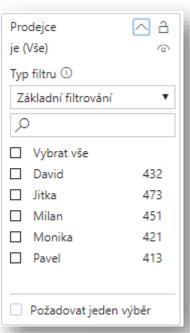

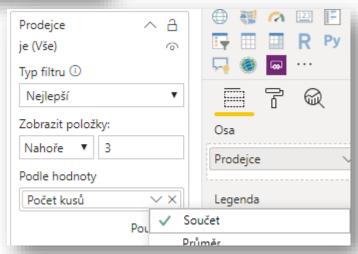
Typy filtrů

- Rozšířené filtrování
 - filtrování pomocí relačních operátorů
 - je nutno potvrdit odkazem Použít filtr
 - pole umístěné v Hodnotách umožňuje pouze rozšířené filtrování
- Základní filtrování
 - filtrování pomocí výběru konkrétních hodnot
 - zaškrtávátko Požadovat jeden výběr možný výběr pouze jedné hodnoty
- Nejlepší
 - vybere x nejvyšších nebo nejnižších hodnot za vybrané pole (podobá se klauzuli TOP příkazu SELECT jazyka SQL)
 - je nutno potvrdit odkazem **Použít filtr.**

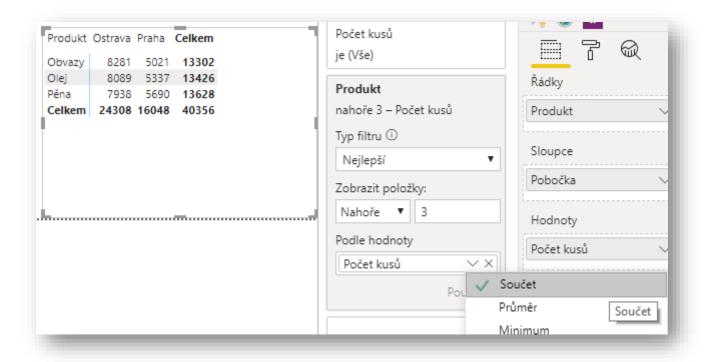

Příklad – v matici na 1. stránce vyberte 3 produkty s nejvyššími celkovými počty prodaných kusů.

• Po vyzkoušení filtry zase odstraňte!

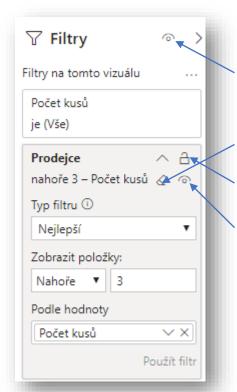

Možnosti filtrů

Ve službě Power BI se s filtry pracuje podobně jako v Power BI Desktop, v podokně Filtry.

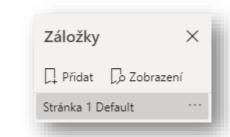
Po změně filtrů v Power BI Dektop je nutno sestavu znovu publikovat a ve službě Power BI je nutno sestavu aktualizovat (bohužel se změny neprojeví okamžitě, zkuste proto vše ve službě Power BI, pro úpravu zvolte ... - Upravit, pro režim čtení zase Zobrazení pro čtení).

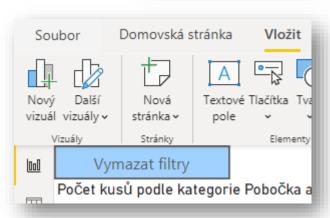
- Zobrazit nebo skrýt podokno filtru před čtenáři sestav zobrazí nebo skryje podokno Filtry ve službě Power BI v režimu pro čtení.
- Vymazat filtr vymaže filtr z daného pole.
- Zamknout filtr ve službě Power BI v režimu čtení konkrétní filtr nelze změnit.
- **Skrýt filtr** ve službě Power BI v režimu čtení skryje konkrétní filtr. Není vidět ani pod ikonou Filtry a průřezy ovlivňující tento vizuál.
- Po publikaci na webu filtry měnit nelze nikdy, v režimu úprav vždy.
- Filtry a průřezy ovlivňující tento vizuál (ikona u vizuálu)

Vymazání všech filtrů na stránce (jinak řečeno uvedení stránky do výchozího stavu)

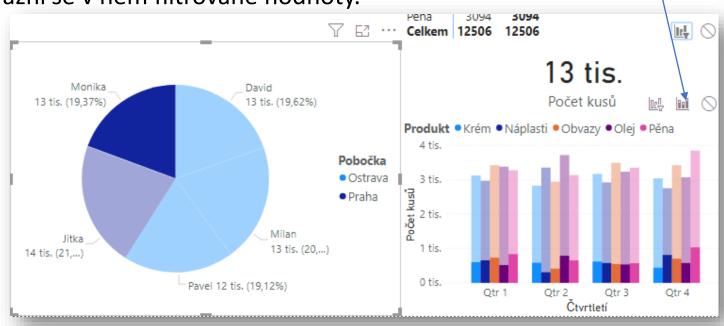
- Uveďte stránku sestavy do výchozího stavu (tedy bez filtrů).
- Pomocí karty Zobrazení otevřete podokno Záložky (Bookmarks). Tlačítkem Přidat v
 podokně Záložky vytvořte záložku pro výchozí stav stránky sestavy. Záložku
 případně přejmenujte. Klikem na záložku vrátíte stránku sestavy do výchozího
 stavu. Výhodnější je ale na stránku umístit tlačítko pro volbu záložky.
- Pomocí karty Vložit Tlačítka Prázdné vložte do sestavy tlačítko.
- Ve formátu tlačítka v podokně **Vizualizace** zapněte **Akce**, **Typ**: Záložka, **Záložka**: vaše záložka, případně **Popis**. Text na tlačítko přidáte vlastností **Text tlačítka**.
- Tlačítko funguje také jak v zobrazení čtení ve službě Power BI, tak i po publikaci na webu.

Interakce mezi vizuály

- V Power BI výběrem prvku některého vizuálu je možné podle vybraného prvku filtrovat ostatní vizuály (na obrázku výběr Moniky ve výsečovém grafu zvýraznil prodeje Moniky v ostatních vizuálech). Tomuto chování se říká interakce.
- Nastavení interakcí vyberte vizuál, se kterým mají interreagovat ostatní vizuály a zvolte kartu Formát –
 Upravit interakce. U ostatních vizuálů se zobrazí dvě nebo tři ikony interakcí:
 - Filtrovat vizuál se přeskupí podle filtru.
 - **Zvýraznit** vizuál se nepřeskupí, ale zvýrazní se v něm filtrované hodnoty.
 - **Žádné** vizuál neinterreaguje.
- Příklad nastavte zvýraznění sloupcového grafu při kliku na výseč výsečového grafu.

Příklad – vytvořte novou stránku sestavy Průřezy se dvěma průřezy a kartou

Produkt Vybrat vše Krém Náplasti Obvazy Olej Pěna

Průřez

- Průřezy použijete, když potřebujete:
 - zobrazit na plátně sestavy často používané nebo důležité filtry kvůli snadnějšímu přístupu,
 - snadněji zjistit aktuální stav filtrování bez nutnosti otevírat rozevírací seznam na panelu Filtry,
 - filtrovat podle sloupců, které jsou nepotřebné nebo skryté v tabulkách dat,
 - vytvořit lépe zaměřené sestavy vložením průřezů vedle důležitých vizuálů.
- Výběr žádného zaškrtávátka v průřezu je stejné jako zaškrtnout všechna zaškrtávátka = žádný filtr.
- Vzhled a funkčnost průřezů lze dále měnit buď šipkou **Vyberte typ průřezu** v pravém horním rohu průřezu nebo v panelu **Formát**, zejména:
 - Obecné Orientace Vodorovně a Responzivní (může působit jako řádek nabídek nebo tlačítka)
 - Ovládací prvky výběru
- Průřezy na stránkách sestavy standardně ovlivňují všechny ostatní vizualizace na dané stránce a také sebe navzájem. Pomocí interakcí to lze změnit. Vizuály jiných stránek neovlivňují (viz dále).

Synchronizace průřezů

- Průřez normálně filtruje vizuály pouze na stránce sestavy, ve které je umístěn. Vizuály jiných stránek nefiltruje (podobně jako při interakcích mezi vizuály). Pokud chcete průřezem jedné stránky filtrovat i vizuály jiné stránky, případně pokud se průřez jedné stránky má zobrazit i na jiné stránce, zvolte kartu **Zobrazení Synchronizovat průřezy**.
- Vyberte průřez, který chcete synchronizovat s jinými stránkami a zaškrtněte pro danou stránku jedno ze zaškrtávátek:
 - **Synchronizovat** vizuály na dané stránce budou filtrovány. Synchronizaci zaškrtněte ale také u stránky s průřezem.
 - **Zobrazit** průřez se na dané stránce zobrazí. Je možné jej libovolně přemísťovat nebo formátovat.
- Příklad filtrujte existující stránku pomocí průřezu ze stránky Průřezy.

Synchronizovat pr X

Přidat a synchronizovat se všemi stránkami nebo vybrat

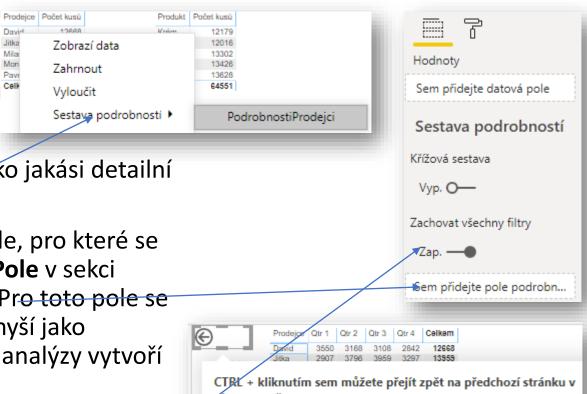
konkrétní stránky: Název stránky Stránka 1

Stránka 1 - dupli...

Průřezy

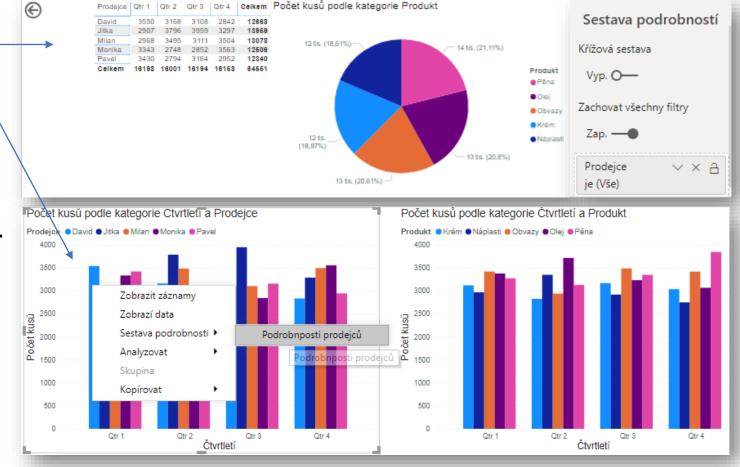
Podrobná analýza

- Podrobná analýza se zobrazuje pro zvolený datový bod jako jakási detailní informace pro daný bod (např. pro prodejce, viz obrázek).
- Podrobná analýza je stránka sestavy, která má vloženo pole, pro které se mají podrobnosti zobrazovat (např. Prodejce), na panelu Pole v sekci Podrobná analýza v poli Sem přidejte pole podrobností. Pro toto pole se pak podrobná analýza začne zobrazovat při kliku pravou myší jako Podrobná analýza. Zároveň s tím se na stránce podrobné analýzy vytvoří tlačítko Zpět pro přechod na výchozí stránku sestavy.
- Pokud datový bod, na který se kliklo, byl ovlivněn více filtry, pak v sestavě podrobností se všechny tyto filtry použijí, pokud je zapnuto Zachovat všechny filtry.
- Křížová sestava (nebudeme používat) umožňuje zobrazení z jiné sestavy, která:
 - je umístěna ve stejném pracovního prostoru,
 - má stejný datový model.

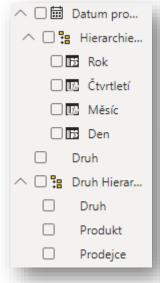
Příklad – sestava podrobností

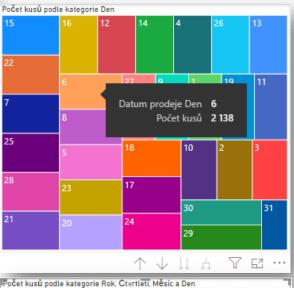
- Vytvořte stránku sestavy podrobností s názvem Podrobnosti prodejců.
- Vytvořte stránku sestavy se dvěma grafy:
 - celkové prodeje prodejců za čtvrtletí,
 - celkové prodeje produktů za čtvrtletí.
- Vyzkoušejte, že sestavu podrobností lze zobrazit pouze na grafu obsahující Prodejce.
- Vyzkoušejte, jak funguje Zachovat všechny filtry.

Přechod k podrobnostem

- Lze použít jen u vizuálů obsahujících **hierarchii**. Některé hierarchie Power BI vytváří automaticky (např. pro pole typu datum, viz další snímek), lze je ale vytvářet i ručně (v seznamu polí stačí myší přetáhnout podřízené pole na nadřízené).
- Pokud vizuál obsahuje hierarchii, objeví se u něj po označení tlačítka pro přechod k podrobnostem:
 - Il **Zobrazit další úroveň** zobrazí další úroveň hierarchie tak, jako by neměla žádné nadúrovně, např. při zobrazení dne z data vloží do jednoho dne měsíce hodnoty ze všech měsíců.
 - Rozbalit na další úroveň rozbalí úroveň hierarchie jako podúroveň své nadúrovně, např. při zobrazení dne z data vloží do jednoho dne měsíce pouze hodnoty za daný měsíc.
 - Procházet k souhrnným datům návrat zpět do vyšších úrovní.
 - Přejít k podrobnostem umožní klikem přejít do podúrovně pouze jedné hodnoty.

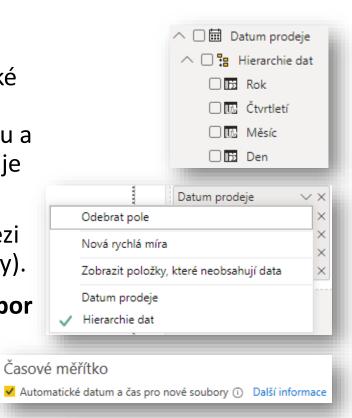

Automatické datum a čas

- Podle nastavení Power BI může být při importu dat na základě sloupců kalendářního data vytvářena skrytá tabulka automatického data a času (nelze nikdy zobrazit).
- Každá tabulka automatického data a času je ve skutečnosti počítanou tabulkou, která generuje řádky dat pomocí funkce CALENDAR jazyka DAX. Každá tabulka také obsahuje šest počítaných sloupců: Day, MonthNo, Month, QuarterNo, Quarter a Year a vytváří také relaci mezi sloupcem Date v tabulce automatického data a času a sloupcem kalendářního data v modelu. Tabulka také definuje hierarchii a poskytuje vizuálům cestu k procházení hierarchie na úrovni roku, čtvrtletí, měsíce a dne.
- Při použití hierarchie automatického data a času ve vizuálu je možno přepínat mezi použitím hierarchie nebo původním kalendářním datem (rozpad na jednotlivé dny).
- Vytváření tabulky automatického data a času lze vypnout / zapnout na kartě Soubor
 Možnosti a nastavení Možnosti Načtení dat:
 - globálně (pro všechny nové soubory) Automatické datum a čas pro nové soubory,
 - pro aktuální soubor **Automatické datum a čas** (nezkoušet nebo se rozbijí stávající vizuály obsahující hierarchii).

✓ Automatické datum a čas (i) Další informace

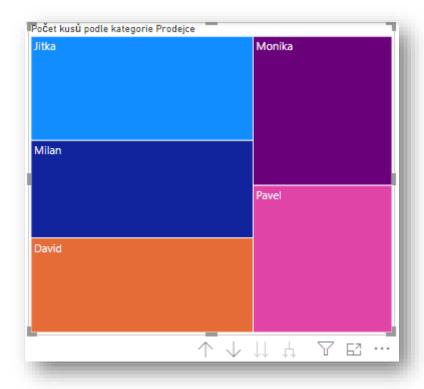
Časové měřítko

Příklad – pomocí mapy stromové struktury zjišťujte celkové prodeje za jednotlivá časová období.

Příklad – pomocí mapy stromové struktury zjišťujte celkové prodeje za hierarchii Druh – Produkt - Prodejce.

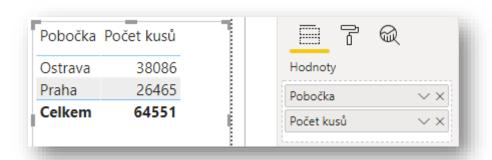

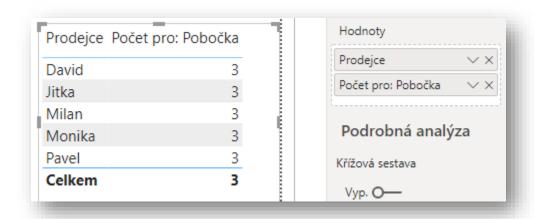
☐ Prodejci ☐ Pobočka ☐ Datum prodeje ☐ Druh ☐ Počet kusů ☐ Prodejce ☐ Produkt ☐ Prodejce ☐ Produkt

Směr křížového filtru - jednoduchý

- **Příklad A** na nové stránce zjistěte celkové prodeje za pobočky.
- Lze spočítat, protože každý prodejce pobočky je propagován ve směru křížového filtru z tabulky Prodejce do tabulky Prodeje, takže není problém sčítat celkové počty kusů za každého prodejce, potažmo pobočku.
- Mimo jiné si také všimněte, že relace používají pouze vnitřní spojení (INNER JOIN). Brno není zobrazeno, protože Václav nemá žádné prodeje v tabulce Prodeje.

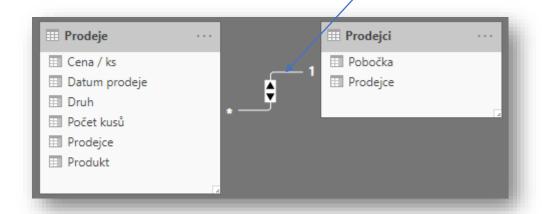
- **Příklad B** zjistěte jedinečné počty poboček každého prodávajícího prodejce z tabulky Prodeje.
- !!! Nelze zjistit, protože prodejce z tabulky Prodeje nemůže být propagován proti směru křížového filtru do tabulky Prodejci. Je nutno změnit směr křížového filtru na obousměrný, viz další snímek.

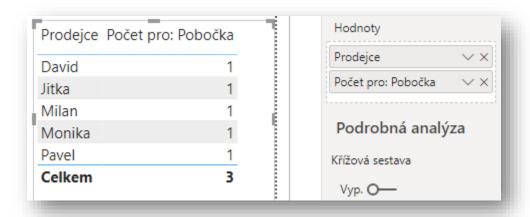

Směr křížového filtru – obousměrný

Příklad B – zjistěte jedinečné počty poboček každého prodávajícího prodejce z tabulky Prodeje.

- V zobrazení Model zvolte Vlastnosti relace a změňte Směr křížového litru na Obě (dvojitá šipka).
- Výpočet příkladu B se automaticky změní, přičemž příklad A zůstává beze změny. Filtry teď jsou propagovány oběma směry.

Úvod do jazyka Data Analysis Expressions (DAX)

ProdejeProdejci_DAX.pbix

Data Analysis Expressions (DAX)

Jazyk **Data Analysis Expressions** (DAX) představuje knihovnu funkcí a operátorů, jejichž kombinováním můžete vytvářet vzorce a výrazy v Power BI Desktopu, službách Azure Analysis Services a SQL Server Analysis Services a v Power Pivotu v datových modelech Excelu.

Funkce jazyka DAX se částečně podobají funkcím Excelu. Zásadní rozdíly jsou:

• Funkce Excelu se odkazují na oblasti buněk pomocí jejich adres (výjimkou jsou strukturované odkazy ve strukturovaných tabulkách) a vracejí jednu hodnotu (skalární funkce).

```
Odkaz na buňky: SUMA(A1:A10)
Odkaz na sloupec strukturované tabulky: SUMA(Prodeje[Počet kusů])
```

• Funkce jazyka DAX se vždy odkazují na celé sloupce tabulek nebo tabulky samotné (podobně jako strukturované tabulky Excelu nebo jazyk SQL v relačních databázích) a kromě hodnot (skalární funkce) mohou vracet také tabulky (tabulkové funkce). Názvy funkcí jsou vždy v angličtině.

```
Odkaz v DAX: SUM('Prodeje'[Počet kusů])
```

 Apostrofy mohou být vynechány, pokud název tabulky neobsahuje mezeru, nezačíná číslicí nebo není rezervovaným slovem DAX (např. Date nebo Sum) (názvy Excelu nesmí obsahovat mezeru a začínat číslicí, proto se apostrofy nepoužívají). Název tabulky může být vynechán, pokud používáme sloupec tabulky, do které vzorec zapisujeme.

Počítané sloupce

- **Počítaný sloupec** je jen dalším sloupcem tabulky použitelným podobně jako ostatní sloupce tabulky. Vzorec definovaný pro počítaný sloupec operuje v kontextu aktuálního řádku tabulky, do které patří. Odkaz na sloupec vrací jen hodnotu aktuálního řádku sloupce. Nelze odkázat jiný řádek než aktuální.
- Data počítaného sloupce jsou uloženy v datovém modelu (na rozdíl od SQL) => zvýšení výkonu.
- Příklad vypočítejte Obrat jako součin Počtu kusů a Ceny / ks
 - Strukturovaná tabulka Excelu (po vytvoření sloupec zase odstraňte) (NENÍ JAZYK DAX, jen si všimněte, že Excel používá @ pro vyjádření aktuálního řádku. Jazyk DAX nic takového nepoužívá. Jestli název sloupce vyjadřuje celý sloupec nebo aktuální řádek jazyk DAX pozná podle kontextu automaticky):

```
=[@[Počet kusů]]*[@[Cena / ks]]
```

• **Power BI** – v zobrazení **Data** aktivujte tabulku Prodeje, na kartě **Domů** nebo **Nástroje tabulky** klikněte na tlačítko **Nový sloupec** a do řádku vzorců zadejte vzorec:

```
Obrat = Prodeje[Počet kusů]*Prodeje[Cena / ks]
```

• Příklad – spočítejte obraty prodejců v jednotlivých čtvrtletích.

Prodejce	Qtr 1	Qtr 2	Qtr 3	Qtr 4	Celkem
David	178 620	148 820	157 200	143 180	627 820
Jitka	152 120	193 600	193 930	174 420	714 070
Milan	156 410	172 500	157 770	175 130	661 810
Monika	158 550	159 680	143 870	159 480	621 580
Pavel	169 030	127 720	159 180	156 580	612 510
Celkem	814 730	802 320	811 950	808 790	3 237 790

Počítané tabulky

- Počítaná tabulka je tabulka založená na datech, které jsou již načtené v modelu.
- V zobrazení Sestava počítanou tabulku vytvoříte na kartě Modelování tlačítkem Nová tabulka, v zobrazení
 Data na kartě Nástroje tabulky tlačítkem Nová tabulka. V řádku vzorců pak zadáte vzorec využívající nějakou DAX tabulkovou funkci, např.

```
ProdejeDavida = FILTER(
        Prodeje,
        Prodeje[Prodejce]="David"
)
```

- Zalomení řádku ve vzorci se provede klávesovou zkratkou SHIFT + ENTER.
- Nejčastější tabulkové funkce jazyka DAX kromě funkce FILTER jsou funkce: DISTINCT, VALUES, CROSSJOIN, UNION, NATURALINNERJOIN, NATURALLEFTOUTERJOIN, INTERSECT, CALENDAR, CALENDARAUTO.

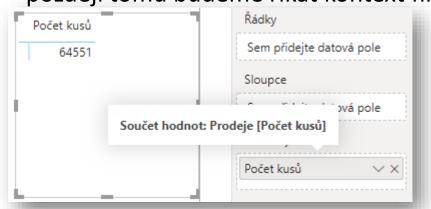
VŠB TECHNICKÁ | | | UNIVERZITA OSTRAVA

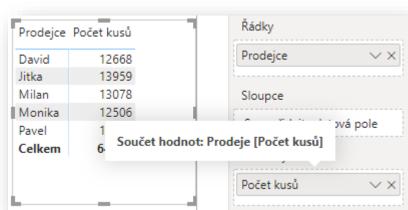
EKONOMICKÁ FAKULTA

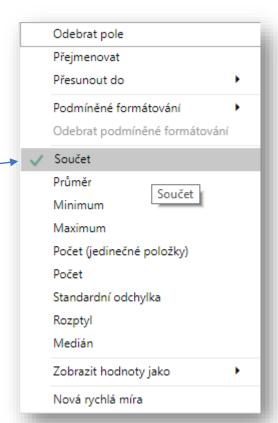
KATEDRA APLIKOVANÉ INFORMATIKY

Míry

- **Míry** neprovádějí výpočty pro každý řádek podobně jako počítaná pole, ale provádějí agregaci hodnot z mnoha řádků (např. SUM), jehož výsledkem je souhrn.
- Jednoduché míry jako jsou součty, průměry, minimum, maximum a počty, lze nastavit prostřednictvím seznamu Pole – tzv. implicitní míry.
- **Míry** se počítají v době vykonání dotazu.
- Explicitní míry, které si sami vytvoříte v jazyku DAX, se zobrazí v seznamu polí s ikonou kalkulačky . U pole již nelze nastavit agregační funkci, ta je součásti míry.
- Vypočtené výsledky měr se vždy mění na základě vaší interakce se sestavami a umožňují rychle a dynamicky jednorázově prozkoumat data.
 - Přemýšlejte, proč SUM([Počet kusů]) je někdy jedno číslo, někdy několik čísel => záleží jen na použití v kontingenční tabulce (Excel) nebo v sestavě (Power BI) => později tomu budeme říkat kontext filtru.

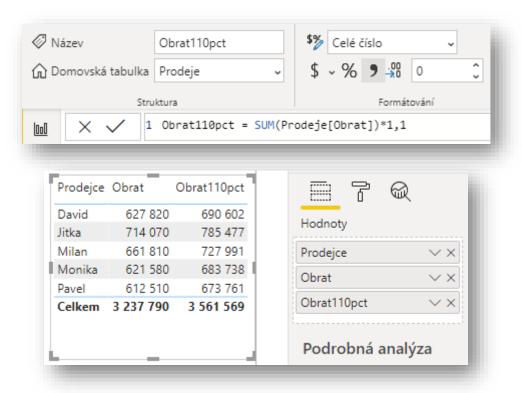

Příklad – spočítejte budoucí obraty prodejců (Obrat110pct, příští rok se předpokládá obrat vyšší o 10%)

Míra lze vytvořit v zobrazení Sestavy nebo Data na kartách Domů nebo Modelování tlačítkem Nová míra.

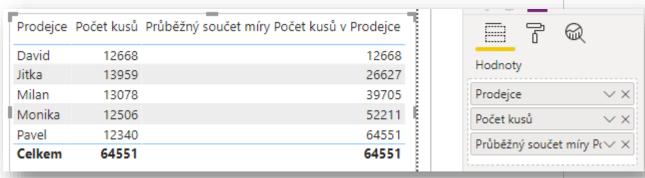

Počítaná pole x Míry

- Některé výpočty lze řešit jak počítaným polem, tak mírou (např. předchozí příklad).
- Počítané pole vyberte, když:
 - výsledek výpočtu chcete použít v Průřezu, v sekcích Řádky nebo Sloupce kontingenční tabulky (na rozdíl od sekce Hodnoty) nebo jako filtrovací podmínku,
 - definujete výraz, který je striktně svázán s aktuálním řádkem (např. Množství * Cena),
 - chcete hodnoty kategorizovat (např. získat věkové kategorie 0-18, 18-25 atd.).
- Míru vyberte, když:
 - chcete zobrazit výsledek výpočtu v sekci Hodnoty kontingenční tabulky tak, aby reflektoval výběr uživatele
 v sekcích Řádky, Sloupce a Filtry.

Rychlá míra

- Rychlá míra je míra vytvořená bez znalosti jazyka DAX na základě zadání parametrů v dialogovém okně Rychlá míra. Výraz DAX je vygenerován automaticky. Vytvoříte ji tlačítkem Rychlá míra.
- **Příklad** vytvořte Průběžný součet prodaných počtu kusů za Prodejce.

Rvchlá míra Výpočet Pole Průběžný součet ∠ Hledat Vypočítá průběžný součet přes míru v konkrétním poli. \blacksquare Prodejci Další informace Prodeje Základní hodnota ① Σ Cena / ks Součet hodnot: Počet kusů ▼ X Datum prodeje 版 Den Pole ① Druh Prodejce Ib Obrat ■ Obrat110pct Směr ① Pobočka Vzestupně Σ Počet kusů Prodejce Produkt

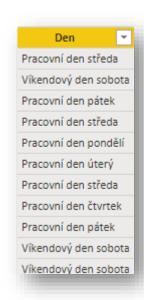
Základní DAX funkce podobné funkcím Excelu

- Agregační funkce
 - SUM, AVERAGE, MIN, MAX, COUNT (počet číselných hodnot ve sloupci), COUNTA (počet neprázdných hodnot ve sloupci), COUNTBLANK (počet prázdných buněk ve sloupci), COUNTROWS (počet řádků v tabulce), DISTINCTCOUNT (počet jedinečných hodnot ve sloupci).
- Logické funkce
 - IF, IFERROR, AND, OR, NOT
- Informační funkce (vracejí TRUE nebo FALSE)
 - ISBLANK, ISERROR, ISLOGICAL, ISNONTEXT, ISNUMBER, ISTEXT
- Matematické funkce
 - ABS, LOG, PI, SQRT, RANDBETWEEN atd. atd.
- Textové funkce
 - CONCATENATE (Ize nahradit operátorem &), FORMAT, LEFT, LEN, LOWER, MID, RIGHT, SEARCH, TRIM, UPPER, VALUE
- Funkce data a času
 - DATE, DATEVALUE, DAY, EOMONTH, HOUR, MINUTE, MONTH, NOW, SECOND, TIME, TIMEVALUE, TODAY, WEEKDAY, YEAR

Příklad – v tabulce Prodeje ze sloupce Datum prodeje vypočítejte nový sloupec Den, liší se pracovní dny a víkendy (viz obrázek)

• Zalomení řádku ve vzorci se provede klávesovou zkratkou SHIFT + ENTER.

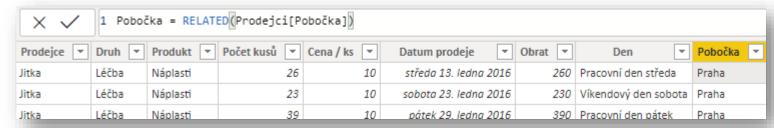
```
= CONCATENATE (
IF (
    WEEKDAY (
         Prodeje[Datum prodeje],
    ) < 6
    "Pracovní den ",
    "Víkendový den "
FORMAT (
    Prodeje[Datum prodeje],
    "dddd"
```


Relační funkce

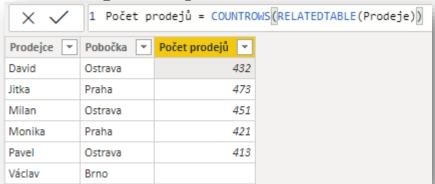
- RELATED v relaci 1:N k hodnotě ze strany N funkce vrátí hodnotu ze strany 1.
- RELATEDTABLE v relaci 1:N k hodnotě ze strany 1 funkce vrátí tabulku ze strany N.
- **Příklad** v tabulce Prodeje vypočítejte nový sloupec Pobočka.

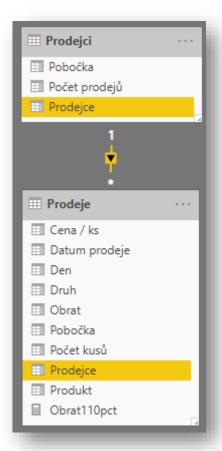
Pobočka = RELATED(Prodejci[Pobočka])

• Příklad – v tabulce Prodejci vypočítejte počet prodejů (Počet prodejů) jednotlivých prodejců.

Počet prodejů = COUNTROWS (RELATEDTABLE (Prodeje))

Agregační funkce s příponou X (iterátory)

- SUMX, AVERAGEX, COUNTX, COUNTAX, CONCATENATEX, MAXX, MINX, PRODUCTX
- Iterátory jsou funkce, které iterují (procházejí řádek po řádku) tabulku, přičemž počítají DAX výraz pro každý řádek.
- Syntaxe funkce: FunkceX(Tabulka, Výraz)
- **Příklad** vypočítejte celkové obraty (ObratSUMX) bez použití počítaného sloupce Obrat.

```
ObratSUMX = SUMX(
     Prodeje,
     Prodeje[Počet kusů]*Prodeje[Cena / ks]
)
```

• Příklad – vypočítejte celkové obraty nadprůměrných prodejů.

Prodejce	Obrat	Obrat110pct	ObratSUMX
David	627 820	690 602	627 820
Jitka	714 070	785 477	714 070
Milan	661 810	727 991	661 810
Monika	621 580	683 738	621 580
Pavel	612 510	673 761	612 510
Celkem	3 237 790	3 561 569	3 237 790

Prodejce	ObratSUMXFilter
David	380 690
Jitka	440 730
Milan	412 100
Monika	373 670
Pavel	389 930
Celkem	1 953 910

Funkce FILTER

- Syntaxe funkce: FILTER(Tabulka, Podmínka)
- Funkce FILTER iteruje (je to iterátor) tabulkou (může být i tabulková funkce), pro každý řádek vyhodnocuje podmínku (musí být logická) a pokud podmínka je TRUE, zahrne řádek do výsledku. Funkce tedy vrátí tabulku s naprosto stejnými sloupci, jen obsahující řádky splňujícími podmínku.
- Pokud má být podmínek splněno několik najednou, lze to vyřešit:
 - vnořením funkce:

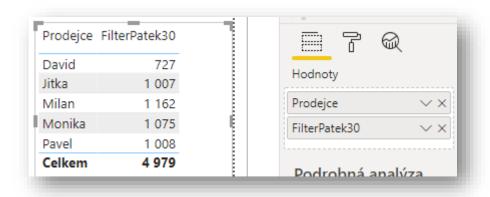
```
FILTER (FILTER (Tabulka, Podmínka1), Podmínka2)
```

funkcí AND

FILTER (Tabulka, AND (Podmínka1, Podmínka2)

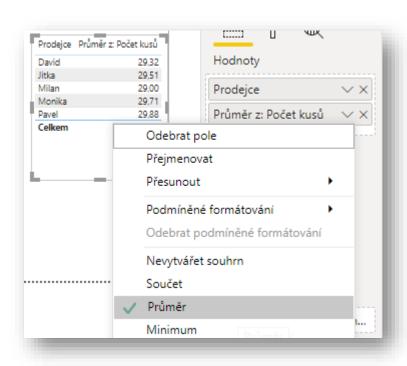
Příklad – spočítejte celkové prodeje, které se uskutečnily v pátek a bylo prodáno více než 30 kusů

```
CelkoveProdejePatek30ks = SUMX(
    FILTER (
        Prodeje,
        AND (
             WEEKDAY (
                 Prodeje[Datum prodeje],
             ) = 5
             Prodeje[Počet kusů]>30
    Prodeje[Počet kusů]
```


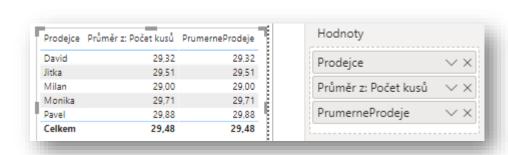
Opakování Příklad – spočítejte průměrné prodeje za prodejce

• Míra prostřednictví seznamu pole

Vlastní míra

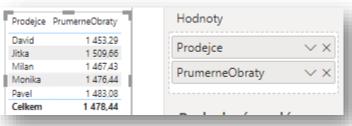
PrumerneProdeje = AVERAGE(Prodeje[Počet kusů])

Opakování Příklad – spočítejte průměrné obraty za prodejce

- Předpokládejme, že neexistuje počítaný sloupec Obrat.
- Funkce AVERAGE nelze použít, protože parametrem nemůže být výraz.

```
PrumerneObraty = AVERAGEX(
        Prodeje,
        Prodeje[Počet kusů]*Prodeje[Cena / ks]
)
```

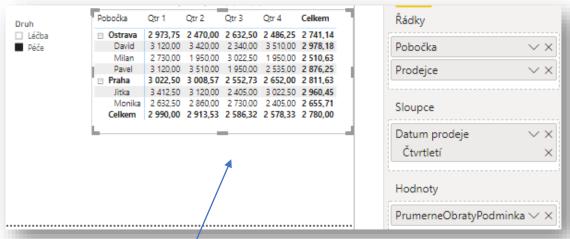

Opakování

Příklad – spočítejte průměrné obraty u prodejů, kdy bylo prodáno maximální množství kusů

```
PrumerneObratyPodminka = AVERAGEX(
      FILTER (
             Prodeje,
             Prodeje[Počet kusů]=MAX(Prodeje[Počet kusů])
      Prodeje[Počet kusů]*Prodeje[Cena / ks]
                                                                                Prodejce PrumerneObratyPodminka
                                                                                                       Hodnoty
                                                                                 David
                                                                                            2 156,47
                                                                                                       Prodejce
                                                                                            2 122,06
                                                                                                                      \vee \times
                                                                                 Milan
                                                                                            2 020,91
                                                                                                       PrumerneObratyPodminka VX
                                                                                            1 926,36
                                                                                Monika
                                                                                            1 846,00
                                                                                 Pavel
                                                                                            2 020,91
                                                                                                       Podrobná analýza
```

Funkce ALL, VALUES, ALLEXCEPT

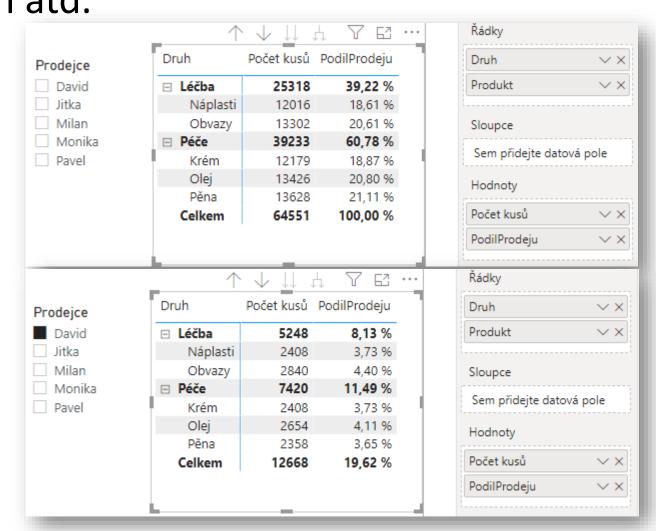

- Až do této chvíle všechny naše míry využívaly kontext filtru (viz dále) => míra upravila výpočet podle řádků, sloupců, průřezů, filtrů atd.
 - Příklad použijte pro poslední míru vizuál matici, průřez a nějaký filtr
- Funkce **ALL** vrátí jako tabulku vždy všechny záznamy tabulky nebo jedinečné hodnoty vyjmenovaných sloupců tabulky a ignoruje přitom všechny filtry. Syntaxe funkce ALL:
 - ALL(Tabulka) tabulka nesmí být tabulková funkce
 - ALL(Sloupec1, Sloupec2, ...)
- Funkce **VALUES(Sloupec)** funguje podobně jako ALL(Sloupec), tedy vrací seznam jedinečných hodnot sloupce, jen neignoruje filtry.
- Funkce **ALLEXCEPT** vrátí jako tabulku vždy všechny záznamy tabulky se sloupci s výjimkou vyjmenovaných sloupců tabulky a ignoruje přitom všechny filtry. Syntaxe funkce ALLEXCEPT:
 - ALLEXCEPT(Tabulka, Sloupec1, Sloupec2, ...) tabulka nesmí být tabulková funkce

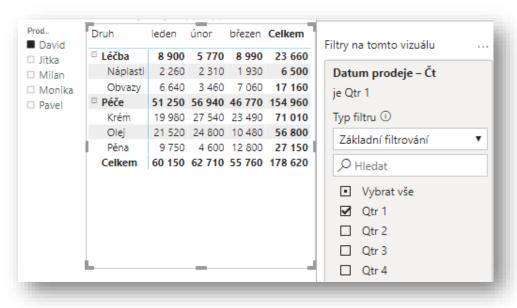
Příklad – vytvořte míru pro výpočet podílů celkových prodejů, vyzkoušejte také filtrovat průřezem atd.

PodilProdeju = DIVIDE(
 SUM(Prodeje[Počet kusů]),
 SUMX(
 ALL(Prodeje),
 Prodeje[Počet kusů]
)
)

- Jak je vidět, míra funguje korektně, jen když není zapnut průřez. Funkce ALL ruší všechny filtry. Čitatel podílu je filtrován, ale jmenovatel není. Proto podíl v řádku Celkem při použití průřezu není 100%.
- Řešením by bylo nahradit funkci ALL funkcí, která by zrušila filtry řádků (Druh, Produkt), ale ponechala by všechny ostatní filtry => funkce CALCULATE.

Kontext vyhodnocení (Evaluation Context)

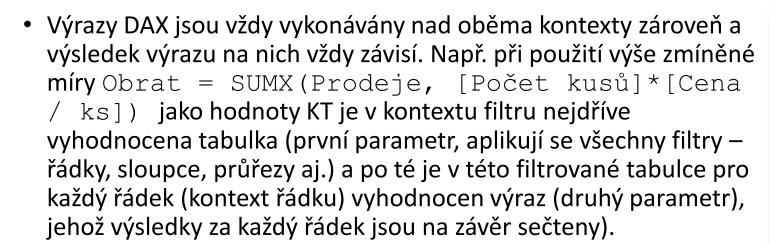

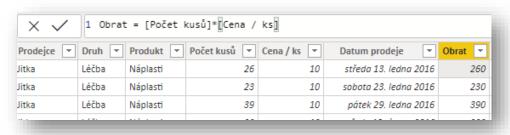
- Každý výraz DAX je vykonán v rámci nějakého kontextu. Kontext je "prostředí", v rámci kterého je výraz DAX vyhodnocen. V jazyce DAX jsou kontexty dva: kontext filtru a kontext řádku.
- Kontext filtru (Filter Context)
 - Mějme např. míru a její použití v matici filtrované průřezem a filtrem vizuálu (viz obrázek)

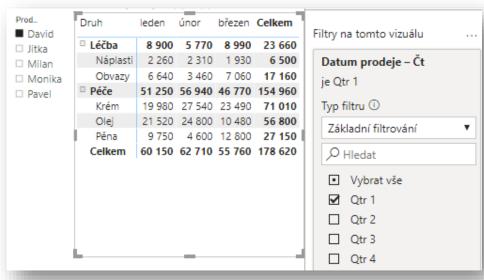
 Obrat = SUMX (Prodeje, [Počet kusů]*[Cena / ks])
 - Je pouze jeden vzorec (jedna míra), ale pro každou buňku kontingenční tabulky vypočítá jiný výsledek. Je to proto, že výsledek je dán kontextem filtru řádek, sloupec, průřez, filtry atd. Všechny tyto filtry přispívají k definici jediného kontextu (kontextu filtru), ve kterém DAX vykoná vzorec.
 - Míru v příkladu je tedy možné číst jako "suma všech obratů viditelných v aktuálním kontextu filtru".

Kontext vyhodnocení (Evaluation Context)

- Kontext řádku (Row Context)
 - Mějme např. počítaný sloupec Obrat = [Počet kusů]*[Cena / ks]
 - Kontext řádku používají počítaná pole. Je pouze jeden vzorec, ale v každém řádku vypočítá jiný výsledek kontext řádku.

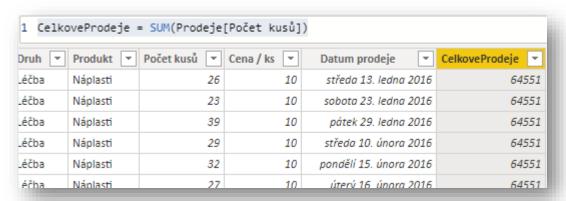

Test pochopení kontextu vyhodnocení

 Příklad – co se stane, když vytvoříte v tabulce Prodeje počítaný sloupec CelkoveProdeje jako:

CelkoveProdeje = SUM(Prodeje[Počet kusů])

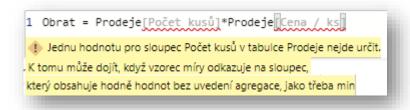
- a) V každém řádku jsou spočítány odlišné celkové prodeje.
- b) V každém řádku jsou spočítány stejné celkové prodeje.
- Nastane chyba, protože funkci SUM nelze použít v počítaném sloupci.

 Příklad – co se stane, když vytvoříte v tabulce Prodeje míru Obrat jako:

Obrat = Prodeje[Počet kusů]*Prodeje[Cena / ks]

- a) Míra pracuje korektně, je možné ji vyzkoušet v sestavě.
- b) Míru lze vytvořit, ale při použití v sestavě nastane chyba.
- c) Chyba nastane při vytváření míry.

Funkce CALCULATE

- Funkce CALCULATE vytvoří nový kontext filtru a v něm pak vykoná definovaný výraz.
- Syntaxe funkce: CALCULATE(Výraz, Podmínka1, ..., PodmínkaN)
- Podmínky mohou být dvojího typu:
 - Seznam hodnot ve formě tabulkového výrazu poskytuje přesný seznam hodnot, které mají být v novém kontextu filtru.

• Logická podmínka – např. Prodeje[Prodejce]="Pavel". Jestliže použijete logickou podmínku, DAX si ji

transformuje na seznam hodnot, např. výraz:

```
CALCULATE(
     SUM(Prodeje[Počet kusů]),
     Prodeje[Prodejce]="Pavel"
)
```

bude transformován na výraz:

```
CALCULATE(

SUM(Prodeje[Počet kusů]),

FILTER(

ALL(Prodeje[Prodejce]),

Prodeje[Prodejce]="Pavel"
)
```

- Funkce CALCULATE provádí následující:
 - vytvoří kopii aktuálního kontextu filtru do nového kontextu filtru,
 - pro každou podmínku vytvoří seznam hodnot pro daný sloupec,
 - pokud několik podmínek ovlivňuje jeden sloupec, pak tyto podmínky spojí pomocí operátoru AND,
 - pokud na sloupci již existoval filtr, je nahrazen novým filtrem, pokud na sloupci ještě filtr neexistoval, pak je na sloupec nastaven nový filtr,
 - jakmile je nový kontext filtru vytvořen, je v něm vykonán výraz prvního argumentu.

VŠB TECHNICKÁ |||| UNIVERZITA OSTRAVA

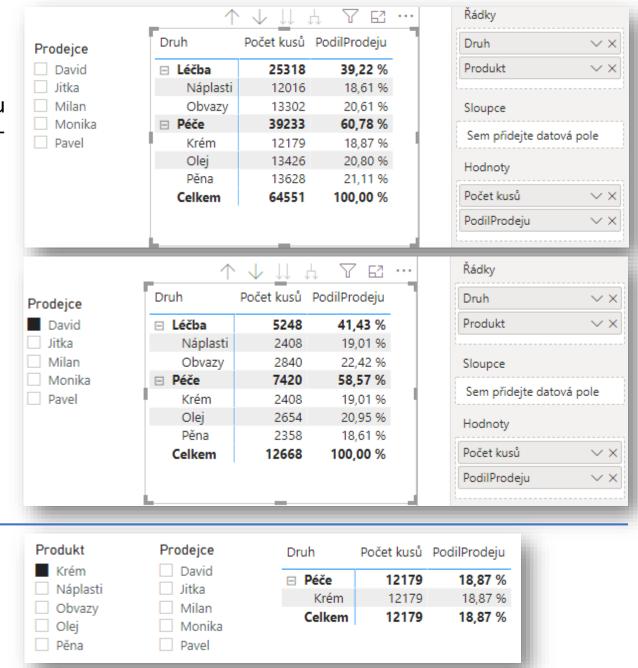
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA APLIKOVANÉ INFORMATIKY

Příklad – procentuální podíl prodejů (v řádcích i v průřezu jsou různé sloupce) – SPRÁVNĚ (i když za chvíli to bude ještě lépe) - opravte míru PodilProdeju

```
PodilProdeju = DIVIDE(
    SUM(Prodeje[Počet kusů]),
    CALCULATE(
        SUM(Prodeje[Počet kusů]),
        ALL(Prodeje[Druh]),
        ALL(Prodeje[Produkt])
)
```

- Druhý a další parametry funkce CALCULATE nahrazují kontext filtru pro daný sloupec vlastním kontextem filtru. Ostatní filtry jsou ponechány beze změny.
- V našem příkladu jsou ve jmenovateli vždy počítány celkové výdaje za všechny druhy a produkty, ostatní filtry (např. průřez za prodejce) se použijí.
- Pokud bychom ale v průřezu použili sloupec, který je již použit v řádcích nebo sloupcích tabulky (např. Produkt), podíl by nefungoval správně. Řešením by bylo nahradit funkci ALL funkcí, která by zrušila filtry řádků a sloupců tabulky, ale ponechala by filtry zvenčí tabulky (filtr průřezu) => funkce ALLSELECTED.

Funkce ALLSELECTED

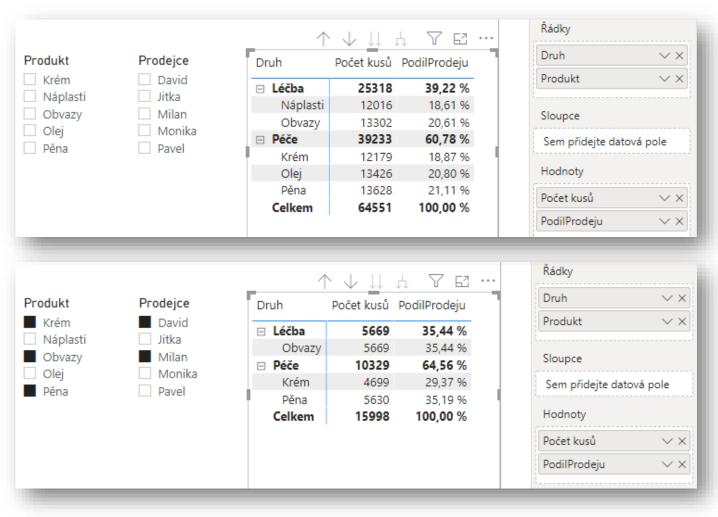
- Funkce ALLSELECTED ignoruje filtry řádků a sloupců KT a ponechá jen filtry pocházející zvenčí KT.
- Syntaxe funkce: ALLSELECTED(NázevTabulkyNeboSloupce)
- Parametrem může být:
 - **jeden sloupec** (např. ALLSELECTED(Prodeje[Prodejce]) vybere hodnoty sloupce vybrané pouze ve vnějším filtru, ignoruje filtr řádků nebo sloupců, pokud je sloupec použit v řádku nebo sloupci KT,
 - **celá tabulka** (např. ALLSELECTED(Prodeje) vykoná ALLSELECTED na všech sloupcích, ignoruje filtr řádků nebo sloupců, pokud je kterýkoliv sloupec tabulky použit v řádku nebo sloupci KT,
 - parametr nezadán (např. ALLSELECTED() vykoná ALLSELECTED na všech tabulkách datového modelu, ignoruje všechny filtry řádků a sloupců KT.

Příklad – procentuální podíl prodejů - SPRÁVNĚ - opravte míru PodilProdeju

```
PodilProdeju = DIVIDE(
    SUM(Prodeje[Počet kusů]),
    CALCULATE(
        SUM(Prodeje[Počet kusů]),
        ALLSELECTED(Prodeje[Druh]),
        ALLSELECTED(Prodeje[Produkt])
)
```

Aby procentuální podíl fungoval pro jakýkoliv sloupec umístěný do řádků nebo sloupců tabulky, použijte raději funkci ALLSELECTED bez parametrů.

```
PodilProdeju = DIVIDE(
    SUM(Prodeje[Počet kusů]),
    CALCULATE(
        SUM(Prodeje[Počet kusů]),
        ALLSELECTED()
    )
)
```


Importy a transformace dat v Power Query.

PQ_Transformace.xlsx

PQ_UnPivot.xlsx

PQ_Append.xlsx

Power Query

- **Power Query** je nástroj pro Excel nebo Power Bl pro zjišťování, kombinování a upřesnění dat napříč různými zdroji dat, včetně relačních, strukturovaných a podstrukturních, webových, Hadoop a dalších.
- Power Query lze použít buď jako součást procesu importu dat z vnějšího zdroje dat, případně je možné jej spustit přímo a import dat provést až v Power Query.
- Přímé spuštění Power Query z Power BI při získávání dat: karta Domů Získat data
 - data lze buď přímo načíst do Power BI tlačítkem **Načíst**
 - nebo lze data transformovat v Power Query tlačítkem Transformovat
- Přímé spuštění Power Query z Power BI bez získávání dat : karta **Domů Získat data Prázdný dotaz**
- Načtení dat až v Power Query: karta Domů Nový zdroj
- Otevření existujícího dotazu: karta Domů Transformovat data Transformovat data
- Pokud chcete zavřít Power Query bez použití dotazu, je nutno dotaz v Power Query (byť prázdný) před jeho zavřením odstranit.

Výhody Power Query

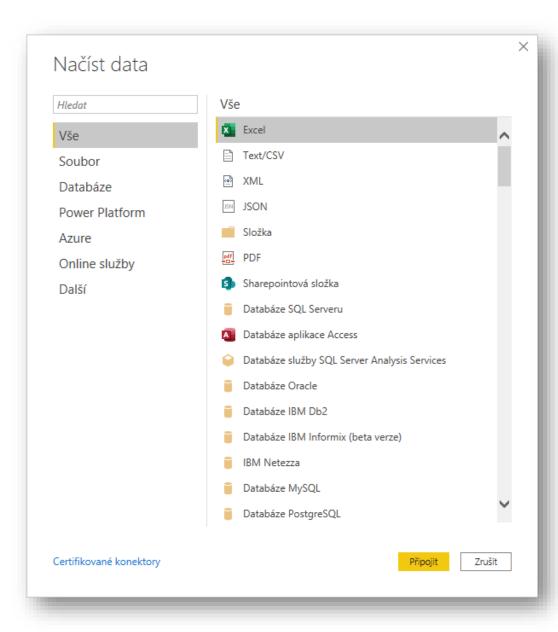
- Možnost jednotného připojení k mnoha zdrojům dat. U některých zdrojů dat jsou možné až dva režimy připojení dat (např. SQL Server):
 - Importovat data se importují (zkopírují) do Power BI, je možné je aktualizovat.
 - **DirectQuery** data se neimportují, ale k datům v původním zdrojovém úložišti se připojíte přímo.
- Možnost automatického načítání dat (snadnější správa a lepší výkon v porovnání s VBA).
- Snadné transformace dat.
- Možnost výpočtů během načítání dat (jinou možností jsou výpočty po načtení dat, tedy pomocí funkcí Excelu nebo jazyka DAX v Power Pivot nebo Power BI).
- Snaží se dělat práci na straně zdroje dat a ne na straně desktopu (např. při připojení k SQL Serveru jsou příkazy jazyka M přeloženy do SQL a vykonány na straně serveru => zvýšení výkonu.
- Sdílení a znovupoužití dotazů Power Query mezi sešity nebo uživateli.

- Pokud to jde, používejte import dat. O použití DirectQuery (živé připojení) přemýšlejte v následujících případech:
 - Data se často mění a sestavy je potřeba generovat téměř v reálném čase.
 - Zpracování velmi rozsáhlých dat bez nutnosti jejich předběžné agregace.
 - Použití omezení datové suverenity (data nesmí opustit sídlo organizace) – pozor ale, že i DirectQuery uchovává některé mezipaměti dat na úrovni vizuálů ve službě Power BI.
 - Podkladovým zdrojem dat je zdroj OLAP obsahující míry (např. SAP Business Warehouse).
- Důsledky vyplývající z používání DirectQuery:
 - Závislost na výkonu a zatížení podkladového zdroje.
 - Omezené transformace dat.
 - Omezení modelování (např. žádná předdefinovaná hierarchie dat, omezení v počítaných sloupcích, filtrování relací atd.)

Zdroje dat Power Query

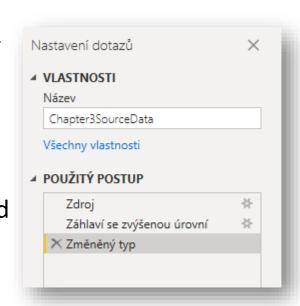
- Excelový soubor (list, pojmenovaná oblast, strukturovaná tabulka)
- Webová stránka
- Soubor XML
- Textový soubor nebo soubor CSV
- Složka
- Databáze SQL Server
- Microsoft Azure Databáze SQL
- Databáze Access
- Databáze Oracle
- Databáze IBM DB2
- Databáze MySQL

- Databáze PostgreSQL
- Databáze Sybase
- Databáze Teradata
- Seznam SharePointu
- Informační kanál OData
- Microsoft Azure Marketplace
- Soubor systému Hadoop (HDFS)
- Microsoft Azure HDInsight
- Microsoft Azure Úložiště tabulky
- Active Directory
- Microsoft Exchange
- Facebook
- a další

Transformace dat

- Dotazy Power Query se skládají z jednoho nebo více kroků. Tyto kroky jsou viditelné v panelu **Nastavení dotazů** (karta Zobrazení Nastavení dotazů).
 - Klikem na vybraný krok můžete vidět výsledek daného kroku.
 - Některé kroky mají vpravo ikonu ozubeného kola umožňující další konfiguraci daného kroku.
 - Ikonou křížku vlevo u kroku lze krok odstranit. Lze také odstranit všechny kroky od daného kroku dále pravým tlačítkem myši **Odstranit až do konce**. Nelze odstranit poslední zbývající krok. Smazání kroku může vést k chybě v dotazu.
 - Tažením myší lze kroky přesouvat. Přesun kroku může vést k chybě v dotazu.
- Vytvořená posloupnost kroků dotazu se aplikuje na zdroj dat při každé aktualizaci dat.
- Nová transformace se vkládá za označenou transformaci v panelu Nastavení dotazů.

Práce se sloupci

- Transformace Přejmenovat (lze i dvojklikem) přejmenuje vybraný sloupec.
 - Příklad přejmenujte sloupec InvoiceNumber na ID.
- Transformace Použít první řádek jako záhlaví použít v případě, že první záznam je záhlaví tabulky.
 - Příklad udělejte ze záhlaví tabulky první řádek dat a pak zase z prvního řádku udělejte záhlaví.
- *Přesun sloupce* chytit a přesunout myší.
 - Příklad přesuňte sloupec InvoiceNumber za SalesDate.
- Domů Odebrat sloupce odebere označené sloupce.
 - Příklad odeberte sloupce SalesDate a UnitsSold.
- Domů Vybrat sloupce zaškrtnuté sloupce v dialogovém okně zůstanou zachovány, ostatní budou odebrány.
 - **Příklad** vyberte sloupce SalesDate a UnitsSold.

Práce se sloupci

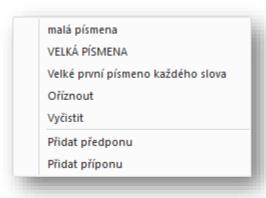
- Transformace Rozdělit sloupec vybraný sloupec bude rozdělen do více sloupců např. podle oddělovače, počtu znaků, podle číslice a nečíslice atd.
 - **Příklad** rozdělte sloupec SalesPeople podle čárky.
- Transformace Sloučit sloupce sloučí vybrané sloupce do jednoho s použitím vybraného oddělovače a slučované sloupce po té odstraní.
 - **Příklad** slučte sloupce ShipToCity a ShipToCountry do jednoho sloupce ShipTo a hodnoty oddělte čárkou a mezerou.
- Transformace Datový typ změní datový typ sloupce. Pokud je u změny datového typu nutné určení
 národního prostředí, pak je nutno použít kontextové menu sloupce Změnit typ Použít národní prostředí.
 - Příklad změňte datový typ sloupce SalesValue na desetinné číslo.
- Transformace Extrahovat z údajů ve sloupci vybere jen určité znaky.
 - Příklad extrahujte poslední 3 znaky ve sloupci InvoiceNumber a změňte typ sloupce na celé číslo.

Filtrování a řazení řádků

- Automatický filtr pomocí roletek v záhlaví sloupců (stejně jako v Excelu).
- **Domů Zachovat řádky** zachová pouze horních nebo dolních x řádků, prázdné řádky nebo řádky, kde v označených sloupcích jsou duplicity nebo chyby.
- **Domů Odebrat řádky** odebere horních nebo dolních x řádků, prázdné řádky nebo řádky, kde v označených sloupcích jsou duplicity nebo chyby.
- **Domů Seřadit vzestupně (sestupně)** lze také pomocí roletek v záhlaví sloupců (stejně jako v Excelu). Pokud má být tabulka seřazena podle více sloupců, je nutno provést řadící kroky bezprostředně za sebou (nelze řadit několik označených sloupců). Tyto řadící kroky pak budou sloučeny do jednoho kroku. Pokud by řadící kroky byly odděleny od sebe jiným krokem, tabulka bude seřazena podle posledního z nich.
- Transformace Obrátit řádky otočí pořadí řádků.
 - **Příklad** vyzkoušejte všechny transformace a po té je zase odstraňte.

Změny hodnot ve sloupcích

- Transformace Nahradit hodnoty nahradí text jiným textem. Rozlišuje velikost znaků. Pokud chcete nahrazovat prázdným řetězcem, ponechte pole Nahradit hodnotou prázdné (blank, např. číselné sloupce nemohou být blank, mohou být jen null). Pokud chcete nahrazovat hodnotou null, zadejte do pole Nahradit hodnotou "null".
 - **Příklad** ve sloupci InvoiceNumber nahraďte slovo Invoice za nic a ve sloupci ShipToCountry nahraďte nic za null.
- Transformace Formát v textových sloupcích změna velikosti znaků textu, čištění textu atd.
 - Příklad ve sloupci SalesPeople zajistěte, aby každé jméno začínalo velkým písmenem a ostatní písmena byla malá.
- Transformace Vyplnit nahradí ve sloupci null hodnoty poslední nenullovou hodnotou.
 - **Příklad** vyplňte ve sloupci ShipToCountry prázdné buňky ve sloupci posledními neprázdnými hodnotami (nejdříve je nutné zaměnit nic za null)

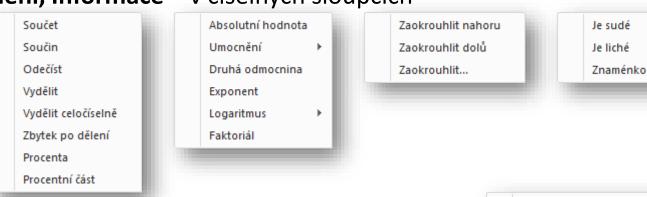

Změny hodnot ve sloupcích

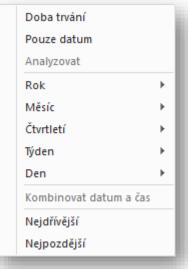
• Transformace – Standardní, Vědecký, Zaokrouhlení, Informace – v číselných sloupcích

provede vybranou matematickou operaci.

• **Příklad** - vynásobte hodnoty ve sloupci UnitsSold číslem 1000.

- Transformace Datum, Čas, Trvání ve sloupci typu datum provede vybranou operaci.
 - **Příklad** vytvořte nový sloupec Month obsahující názvy měsíců sloupce SalesDate (nutno duplikovat, extrahovat a přejmenovat).

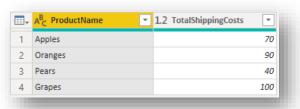

Další transformace

- **Domů Seskupit podle** vytvoří tabulku agregací hodnot vybraného sloupce podle seskupovaného sloupce.
 - Příklad vytvořte tabulku se sloupci ProductName a TotalShippingCosts
- Transformace Převést sloupce na řádky převede dvourozměrnou tabulku na jednorozměrnou.
 - **Příklad** transformujte tabulku ze sešitu PQ_UnPivot.xlsx

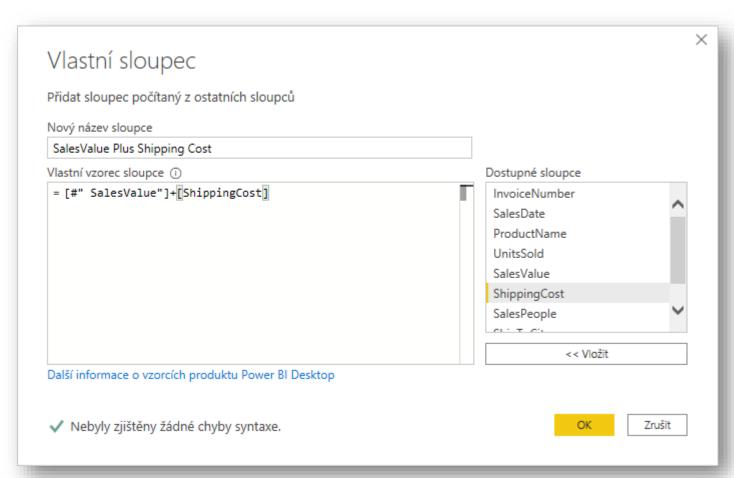
• Transformace – Transponovat – otočí tabulku o 90 stupňů. Názvy sloupců se stanou součástí dat.

₩+	Product	- Attribute	Value 🕶
1	Apples	2010	5
2	Apples	2011	6
3	Apples	2012	7
4	Apples	2013	2
5	Apples	2014	3
6	Pears	2010	1
7	Pears	2011	1
8	Pears	2012	4
9	Pears	2013	7
10	Pears	2014	8
11	Grapes	2010	9
12	Grapes	2011	6
13	Grapes	2012	4
14	Grapes	2013	5
15	Grapes	2014	6

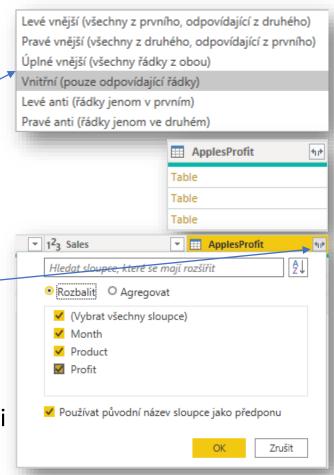
Přidání sloupce

- **Přidání sloupce Indexovaný sloupec** přidá nový sloupec s číslem řádku počítaným od 0 nebo 1 nebo od zvoleného čísla.
- Přidání sloupce Duplikovat sloupec duplikuje vybraný sloupec.
- Přidání sloupce sekce Z textu, Z čísla, Z data a času – podobné jako u transformací, jen ke stávajícímu sloupci je vytvořen také nový vypočítaný sloupec.
- Přidání sloupce Vlastní sloupec vytvoří nový sloupec pomocí výpočtu v jazyce M.

Práce s několika dotazy

- **Domů Kombinovat Připojit dotazy** provede sjednocení dotazů podobně jako UNION jazyka SQL. Připojované dotazy by měly mít stejnou strukturu (počty a typy sloupců).
 - **Připojit dotazy** k vybranému dotazu připojí další dotaz nebo dotazy.
 - Připojit dotazy jako nové vytvoří nový dotaz sjednocením několika dotazů.
- **Domů Kombinovat Sloučit dotazy** provede spojení dotazů podobně jako JOIN jazyka SQL.
 - Sloučit dotazy k vybranému dotazu sloučí další dotaz.
 - Sloučit dotazy jako nové vytvoří nový dotaz sloučením dvou dotazů.
 - Ve slučovaných tabulkách je nutno vybrat sloupec nebo sloupce, pomocí kterého bude sloučení provedeno.
 - Pro spojení tabulek je nutno vybrat typ spojení.
 - Sloučená tabulka se zobrazí v jednom sloupci s odkazem Table. Po sloučení tabulek je nutno si vybrat (tlačítko vpravo v záhlaví sloupce), zda sloučenou tabulku chceme jen rozbalit nebo agregovat.
- **Příklad** (sešit PQ_Append.xlsx, importujte všechny tabulky)
 - Do nové tabulky připojte tabulky Apples, Oranges a Pears.
 - K tabulce Apples slučte tabulku ApplesProfit a vyberte jen řádky se shodnými hodnotami ve sloupcích Month a Product.

Příklad - z dat sešitu PQ_Opakovani.xlsx zjistěte, kolik krému se prodalo v lednu

4	Α	В		С	D		E	F	G	Н	1	J	K	L	M	N	0	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Υ	Z
1		David	t						Jitka					Milan					Monika					Pavel				
2 [Měsíc	Krém	1	Náplasti	Obvazy	Ole	ej	Pěna	Krém	Náplasti	Obvazy	Olej	Pěna	Krém	Náplasti	Obvazy	Olej	Pěna	Krém	Náplasti	Obvazy	Olej	Pěna	Krém	Náplasti	Obvazy	Olej	Pěna
3		1	222	226	33	2	269	195	239	161	360	232		288	176	127	17	0 352	2 251	182	216	5 71	248	299	319	238	265	217
4		2	306	231	. 17	3	310	92	201	262	32	174	25	8 138	95	260	16	1 186	5 126	105	170	284	388	126	129	151	361	. 207
5		3	261	193	35	3	131	256	181	154	148	301	20	4 179	157	175	26	2 242	2 225	368	347	7 162	200	86	217	347	233	235
6		4	149	202	25	3	271	161	147	122	154	356	23	6 193	247	252	20	2 239	256	121	142	249	308	91	268	238	231	. 150
7		5	180	313	16	6	272	89	471	525	236	220	15	3 98	97	196	26	2 395	5 144	76	215	135	232	132	272	223	186	149
8		6	207	283	25	8	164	200	263	238	240	186	24	9 129	286	197	38	6 316	5 184	112	56	405	113	188	196	122	200	148
9		7	149	185	25	7	216	184	298	240	305	325	20	9 87	146	258	27	4 159	363	262	203	206	284	195	137	169	233	136
10		8	95	191	. 24	6	219	368	255	314	247	279	29	3 298	108	267	4	7 328	3 114	142	195	201	141	146	221	. 378	269	144
11	!	9	369	138	20	3	199	89	180	221	247	117	42	9 277	225	224	25	8 155	143	173	151	127	147	206	223	147	270	290
12	1	0	173	182	22	4	216	209	174	253	159	223	25	5 208	269	236	24	2 356	5 107	340	296	5 111	367	287	100	209	33	277
13	1	1	189	138	24	2	207	268	228	207	185	183	18	0 177	149	360	19	3 343	86	256	341	252	258	202	174	84	175	151
14	1	2	108	126	13	3	180	247	363	122	311	324	13	0 219	37	277	23	7 201	1 246	216	65	214	408	277	188	306	285	204

Produkt	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Celkem
Krém	1299	897	932	836	1025	971	1092	908	1175	949	882	1213	12179
Náplasti	1064	822	1089	960	1283	1115	970	976	980	1144	924	689	12016
Obvazy	1273	786	1370	1039	1036	873	1192	1333	972	1124	1212	1092	13302
Olej	1007	1290	1089	1309	1075	1341	1254	1015	971	825	1010	1240	13426
Pěna	1012	1131	1137	1094	1018	1026	972	1274	1110	1464	1200	1190	13628
Celkem	5655	4926	5617	5238	5437	5326	5480	5506	5208	5506	5228	5424	64551

Děkuji za pozornost

Ing. Vítězslav Novák, Ph.D.

+420 596 992 193

vitezslav.novak@vsb.cz

www.vsb.cz www.ekf.vsb.cz